Krajevne novice

Glasilo občine Šmartno pri Litiji

Junij 2020

Letnik 5, številka 4

Iz tokratne vsebine:

Pogovor z gospodom Borisom Doblekarjem
stran 3–5

Življenje v Domu Tisje v času epidemije
stran 9

Natočili smo prvi kozarec penine Wagensperg
stran 13

Knjižnica pred poletjem
stran 15

ISSN 2463-8579

Z optimizmom v poletje

Velik del sončne pomladi je na naša vsakdanja življenja vplivalo širjenje novega koronavirusa, ki je za seboj potegnilo stroge, vendar potrebne ukrepe za njegovo uspešno zajezitev. Mnogi smo ta čas ostali doma v krogu družine in smo lahko skupaj preživeli bistveno več časa kot sicer. Gledano s tega vidika nam je virus le prinesel tudi nekaj pozitivnega.

Javno življenje je v preteklih mesecih precej, ponekod pa celo v celoti zastalo. To je vplivalo tudi na uredništvo našega časopisa, saj je prišlo do občutnega upada prejetih člankov, saj javnih dogodkov ni bilo, z delom je prekinilo tudi veliko ustanov in društev. Kljub temu smo se potrudili, da smo zbrali dovolj prispevkov za aprilsko in majsko številko, v prihodnje pa se bo stanje gotovo zelo hitro popravilo.

Posebno zahvalo želim izreči občinski upravi z županom na čelu, ki je nenehno spremljala sprejemanje vladnih ukrepov in čakala do zadnjega, da smo lahko objavili kar najbolj sveže informacije.

V času pisanja uvodnih misli je večina ukrepov že odpravljenih oziroma omiljenih, znova deluje javni promet, v šolske klopi so se postopno vrnili učenci. Vse to nas lahko upravičeno navdaja z optimizmom, da se bo naše življenje kmalu vrnilo na stare tire.

dr. Jernej Kotar, odgovorni urednik

Občina Šmartno pri Litiji

Javni razpis za najem neprofitnih najemnih stanovanj

Občina Šmartno pri Litiji razpisuje oddajo neprofitnih najemnih stanovanj za obdobje 2020–2021. Pogoje javnega razpisa in obrazec vloge dobijo zainteresirani na spletni strani občine www.smartno-litija.si. oz. KSP Litija, d. o. o. www.ksp-litija.si, dodatne informacije pa na KSP Litija, d. o. o. v času uradnih ur, na tel. št. 890 00 16 ali na tel. št. 890 00 10 oz. na elektronskem naslovu ksenja.celarc@ksp-litija.si. Rok za oddajo vlog je **petek, 21. 8. 2020**.

OBČINA ŠMARTNO PRI LITIJI
Župan:
Rajko MESERKO

Šmartno pri Litiji, 27. 5. 2020

Odmera nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča v letu 2020

Avtorica članka: Andreja Leskovšek

V začetku maja so bile na naslov gospodinjstev v občini Šmartno pri Litiji poslane odločbe v zvezi z nadomestilom za uporabo stavbnega zemljišča (v nadaljevanju NUSZ). V letu 2018 je občina sprejela nov Odlok o nadomestilu za uporabo stavbnega zemljišča v Občini Šmartno pri Litiji. Odlok je prinesel znižanje vrednosti točke za cca 20 %, ki se pa letno valorizira z indeksom rasti cen življenjskih potrebščin. Spremenil se je korekcijski faktor za nezazidana stavbna zemljišča z namenom vzpostavitve aktivne zemljiške politike. Občina ne more načrtovati prostih površin za gradnjo novih objektov, dokler ima tako veliko nezazidanih stavbnih zemljišč, ki so nepozidana. Največ vprašanj občanov je vezanih na temo površin objektov, ki se vrednotijo za NUSZ. Stanovanjska površina je čista tlorisna površina sob, predsobe, hodnikov v stanovanju, kuhinje, kopalnice, shrambe in drugih zaprtih prostorov stanovanja ter čista tlorisna površina garaže za osebne avtomobile. Poslovna površina je čista tlorisna površina poslovnega prostora in vseh prostorov, ki so funkcionalno povezani s poslovnim prostorom. Občina podatke o površinah pridobi od Geodetske uprave RS. Odlok je prinesel tudi manjše spremembe v okviru točkovanja komunalne opremljenosti, prav tako pa ohranja zakonsko dopustne oprostitve NUSZ. Oprostitve NUSZ so vezane na novozgrajene objekte in na objekte, katerih zavezanci prejemajo denarno socialno pomoč kot edini vir preživljanja po predpisih iz socialnega varstva.

Občina Šmartno pri Litiji
Tomazinova ulica 2, 1275 Šmartno pri Litiji
Elektronski naslov: info@smartno-litija.si
Telefon: 01 896 27 70
Faks: 059 097 480

Uradne ure
Ponedeljek: 8.00–12.00 in 13.00–15.00
Sreda: 8.00–12.00 in 13.00–17.00
Petek: 8.00–13.00
Uradne ure župana so po dogovoru, zaželena je predhodna najava na telefonsko številko 01 896 27 70.

Glasilo občine Šmartno pri Litiji Krajevne novice
Prispevke in oglase za naslednjo številko Krajevnih novic, ki bo izšla julija 2020, pričakujemo najkasneje do nedelje, 28. 6. 2020, na elektronski naslov uredništva: krajevnenovice@bogensperk.si. Članke, prejete po tem datumu, bomo objavili v okviru možnosti. Avtorje prispevkov in naročnike oglasov naprošamo, naj pri svojem pisanju in oblikovanju upoštevajo navodila, ki so objavljena na spletni strani Občine Šmartno pri Litiji.

Izdajatelj:
Javni zavod Bogenšperk

Odgovorni urednik:
dr. Jernej Kotar

Uredniški odbor:
Katarina Kragelj, Domen Merzel, Matjaž Hostnik, Manca Vidic in Uroš Pušnik

Jezikovni pregled:
Janoš Železnik

Naslovna fotografija:
Pogled na Šmartno

Foto:
Samo Škrabanja

Prelom in priprava za tisk:
Biroservis – Mlakar Gorazd s. p., Ustje 7, 1275 Šmartno pri Litiji

Glasilo izhaja v nakladi 1800 izvodov in je brezplačno.

ISSN 2463-8579

Pogovor z gospodom Borisom Doblekarjem, poslancem Državnega zbora Republike Slovenije

Avtor članka: dr. Jernej Kotar

Imeti poslanca iz domačih krajev v Državnem zboru je nedvomno velika prednost in priložnost za lokalno skupnost, saj ji lahko skrajša marsikatero pot in olajša izvedbo kakšnega načrta. Na zadnjih državnozborskih volitvah je bil kot predstavnik ljudstva izvoljen gospod Boris Doblekar, ki ima za seboj že kariero na lokalnem političnem nivoju. Po rodu je sicer naš soobčan, vendar je že dolgo dejaven v sosednji litijski občini.

Boris Doblekar

Gospod Boris, veseli me, da ste se odzvali povabilu uredništva Krajevnih novic na pogovor. Glede na to, da ste domačin, vas večina ljudi že kar dobro pozna, vendar vas vseeno prosim, če lahko za začetek poveste nekaj malega o sebi.

Kot ste omenili že v uvodu, sem odraščal v nekoč skupni občini Litija na Račici v KS Velika Štanga na kmetiji, kjer dela ni manjkalo. Osnovno šolo sem obiskoval v Štangarskih Poljanah in Šmartnem pri Litiji. Nato sem odšel na šolanje v Ljubljano. Po končani izobrazbi sem se zaposlil na Slovenskih železnicah, kjer sem zamenjal kar nekaj delovnih mest. Začel sem v delavnici, nadaljeval kot strojevodja in pred začetkom poslanskega mandata končal na upravi Vleke in tehnike. Delo na kmetiji, služba in mnogo drugih aktivnosti mi ni nikoli predstavljalo težav. Vsega sem se vedno lotil z zavzetostjo in resnostjo. Zelo spoštujem pridne, delovne in poštene ljudi. Odkar pomnim, sem rad pomagal ljudem in vedno so se mi smilili vsi, ki jim je bilo hudo ali se jim ni življenje odvijalo po želenih načrtih. Nikoli nisem živel v izobilju in nepotrebnem trošenju dragocenega časa, zato sem skromnost ter delavnost na vseh področjih ohranil do dandanašnjih dni. V tem duhu sem se tudi vključeval v različne aktivnosti, od dobrodelnosti, športa, sindikalnih aktivnosti do vključevanja v družbeno politično življenje. Morda še to, da sem bil vedno sicer vesele narave in poln hudomušnosti ter s talentom oponašanja glasov ter govorice mnogih dialektov, vendar sem vse to bolj ko ne skrival v sebi, le redko sem se znal sprostiti in odpreti. Ko pa sem se, pa je bilo smeha in veselja okrog mene. Zelo rad se vračam v svoje domače kraje, ki jih neizmerno cenim. Posebej rad pa se vračam na našo kmetijo, kjer skupaj z bratoma in ostalimi domačimi poprimem za vsako delo, kar me zelo sprošča in daje energijo, ki jo še kako potrebujem. Sem tudi član mnogih društev, v katerih želim biti čim bolj aktiven. Morda le še to, da sem si, odkar sem v Litiji, našel veliko krajev in ljudi skorajda po celi Sloveniji in tudi čez mejo, kjer se počutim kot doma in sem vedno dobrodošel, tako kot so tudi moja vrata vedno odprta za vse ljudi dobre volje.

Kdaj ste se začeli zanimati za politiko in kaj vas je navdušilo za aktiven vstop vanjo?

Pošteno povedano, ob predmetu samoupravljanje s temelji marksizma v srednji šoli, ko je bil eden od mojih učiteljev tudi današnji župan Moravč Milan Balažic. Takrat so nas tudi vabili za vstop v Zvezo komunistov, vendar pri meni niso imeli sreče in nikoli mi ni bilo žal, da vabila nisem sprejel. Kasneje sem bil aktiven v sindikatu, kjer sem spoznaval boj za pravice delavcev. Kmalu po vojni za Slovenijo in služenju vojaškega roka sem se včlanil v Slovensko demokratsko stranko in ji ostal zvest do današnjih dni. Učil sem se od sindikalistov, med drugim Slavka Kmetiča in Franceta Tomšiča in državnika, očeta naroda, dr. Jožeta Pučnika. Ker sem dobršen del življenja preživel v razpadajoči državni umetni tvorbi, kjer je bilo ob njenem koncu dejansko vse narobe, aktivno sodeloval v osamosvojitveni vojni, izjemno cenim vse glavne akterje naše samostojne domovine in države Slovenije, med drugimi najbolj takratnega obrambnega ministra Janeza Janšo, katerega odločitve takrat in danes neizmerno cenim.

Politično pot ste začeli na lokalni ravni in ste bili en mandat tudi podžupan Občine Litija. Kakšne spomine imate na začetke svojega političnega udejstvovanja?

Prav imate, aktivno politično pot sem kot aktivni državljan začel na lokalni ravni zaradi želje narediti kaj dobrega za ljudi in skupno dobro. Svoje začetke političnega udejstvovanja sem opisal že v predhodnem odgovoru. Dodam le še, da so spomini živi in le upam lahko, da taki tudi ostanejo, kajti vse, kar delaš v politiki, temelji na nekem celotnem obdobju in delo le nadgrajuješ, se stalno učiš in plemenitiš svoje delo. Bil sem in sem še občinski svetnik, svetnik v mestni skupnosti, podžupan, član mnogih odborov in komisij ter Sveta za preventivo in vzgojo v cestnem prometu. Bil sem tudi član sveta OŠ Litija v času, ko smo gradili novo litijsko šolo in član Nadzornega sveta Socialno varstvenega centra Litija tudi v težkih časih njegove gradnje ter zagona in danes je zgodba o uspehu in to iz lastnih občinskih sredstev, čeprav bi morala država pokriti znaten del gradnje, ker je domska oskrba v njeni domeni.

Delo na lokalni ravni je zagotovo precej drugačno kot na državni, saj se je treba soočiti s povsem drugačnimi problemi. Kateri so najbolj zaznamovali vaš podžupanski mandat?

Kot že rečeno, kar nekaj velikih in izjemno pomembnih infrastrukturnih projektov v kratkem času, ki jih ni občina nikoli prej in verjetno jih tudi še dolgo ne bo imela v tako strnjenem času; od nove litijske šole, SVC-ja, čistilne naprave s kanalizacijskim vodom in vzporedno obnovo cest v mestu Litija, celovite obnove zdravstvenega doma, pa priprave in obnove mostov v Jevnici in Savi, rudnik Sitarjevec, vrtec Gabrovka in mnogi drugi projekti. Spremljali so nas mnogi zapleti in finančne stiske, pa vendar smo zmogli in ob tem zagotovili, da so tudi krajevne skupnosti normalno delovale in ljudje imeli zagoto-

vljeno normalno življenje, kar se tiče sociale, kulture, športa. Delo na državni in lokalni ravni se seveda razlikuje. Na lokalni ravni so dostikrat v ospredju manjše težave, ki jih je treba sproti in hitro reševati, na državni ravni tega ne občutiš. Je pa še kako pomembno, ali prideš na državno raven z izkušnjami iz lokalne ravni ali si brez njih. Tistim brez njih se na daleč vidi, da so za marsikaj osiromašeni in prikrajšani. Je pa še nekaj. Ko se vrneš ali vračaš v mojem primeru iz državne na lokalno raven, je s pridobljenimi izkušnjami vse mnogo lažje.

Na zadnjih deželnozborskih volitvah ste bili s podporo lokalnih volivcev izvoljeni v državni zbor. Kaj vam osebno pomeni ta izvolitev?

Zelo veliko in zelo cenim sleherni glas zaupanja vsake občanke ter občana Šmartnega pri Litiji in Litije. 2.488 glasov ni malo. Od vseh kandidatov za poslanca sem prejel največ glasov. Priti v državni zbor res ni enostavno. Od dobrega dva milijona nas je zgolj 90 predstavnikov ljudstva. Po pravici povedano si nisem niti v sanjah nikoli mislil, da bom kdaj poslanec, čeprav me je žal že dolgo pokojni oče v šali klical minister. No malo za šalo, pa čeprav je res. Izvolitev za državnega poslanca mi je naložila veliko odgovornost, ki jo čutim ob vsakem vdihu in izdihu. Pomeni mi veliko odgovornost in nove dolžnosti. Čutim, da sem dolžan ljudem za njihovo odločitev. Zato sem odprt in dostopen vedno za vse in jih oz. vas in naše kraje zastopam na državni ravni, kolikor le zmorem in seveda tudi smem, kajti tudi nam poslancem ni dovoljeno prav vse, kar bi si želeli dobrega za ljudi. Skratka, upravičiti moram zaupanje volivcev in vzeti v zakup mnoga odrekanja in spremenjen način življenja. Da bi lahko postoril vse, kar mislim, da bi moral in bi si tudi želel, bi morali poslanci z zakonom podaljšati dan na vsaj 28 ur.

Med vašimi predvolilnimi obljubami je bila tudi sanacija odlagališča nekdanje IUV v Rakovniku, ki je prava ekološka bomba. Prvi rezultati vaših prizadevanj so že vidni, nekaj ste o tem napisali že v majski številki Krajevnih novic. Nam lahko podrobneje predstavite, kako se je začel vaš boj za sanacijo deponije, s kakšnimi težavami ste se srečevali in kakšne rezultate pričakujete?

Ena večjih obljub, ki se že uresničuje, pa si roko na srce nisem mislil, da bo to že po slabih dveh letih mandata glede na to, da prej desetletja predhodnim poslancem z našega konca žal ni uspelo. Z deponijo sem se seznanil že doma, ko je o tem pripovedovala mati, ki je bila delavka v usnjarni. Kasneje sem opazoval prizadevanja županov in lokalne skupnosti v »boju z mlini na veter«. Osebno sem se aktivno začel vključevati v to zgodbo, ko sem vodil predvolilno kampanjo poslancema Zornu in Tomčevi in tudi med njunima mandatoma. Obrnil sem se tudi na evropskega poslanca dr. Zvera, on pa na evropsko komisijo za okolje, ki je požugala naši državi. Vseskozi je bilo veliko izmikanj odgovornih in obljub, ki se niso uresničile. Mislim, da je bila posredi tudi brezbrižnost in neodgovornost nekaterih akterjev, in to od lokalne do državne ravni, pa še tistih iz propadle usnjarne. Zelo sem in še vedno pogrešam sodelovanje in skrb neštetih nevladnih okoljskih in okoljevarstvenih organizacij ali vsaj posameznikov, ki so predvsem v zadnjem času glasni, pa čeprav neutemeljeno in z lažnim strahom. Nikogar nisem srečal v Rakovniku, niti se mi žal ni pridružil pri reševanju ljudi, živali in narave pred to ekološko bombo. So se mi pa pridružili zaskrbljeni prebivalci Grmač. Najbolj aktiven je bil Jernej Žižek, ki mi je veliko pomagal, zato sem ga tudi povabil, ko sem v Rakovnik pripeljal ministra za okolje in prostor z ekipo. Od prvega dne mandata sem ponavljal zgodbo o Rakovniku in končno se je prijela. Ministri so mi prisluhnili in država je tu naredila korak naprej. Seveda pa ob tem tudi občina in KGZ, kar moram tudi pohvaliti. Ujeli so veter in šli skupaj v naši smeri. V petih letih je za sanacijo namenjenih 6 milijonov evrov, kar ni majhna vsota. Pričakujem, da bo sanacija opravljena v skladu z najvišjimi okoljskimi standardi tako, da se preneha desetletja dolgo onesnaževanje in zastrupljanje Rakovnika, Grmač, Šmartnega, grmaških travnikov in gozda, živali, potoka Rakovnik, reke Reke in Save in ozračja. Vsekakor pa bom še vedno reden obiskovalec Rakovnika. Spremljam aktivnosti in tudi opozarjam pristojne, od podjetja Infra do MOP-a, če ugotovim, da je to potrebno.

V predvolilnem času ste izpostavili še nekaj drugih načrtov. Kako kaže z njihovo uresničitvijo?

Tako je. Rakovnik je bil res prioriteta, ker gre za ljudi, živali in naravo. Kar pa se tiče ostalih zadev, se tudi premika. Za obvoznico Hotič je bilo treba vložiti veliko naporov ob zastoju in premik na ARSU in službah v sestavi Ministrstva za okolje. Sedaj gre postopek naprej. V tem času se je tudi asfaltirala Sopota za našo sodobno povezavo s Posavjem. V čast si štejem tudi uspeh, da je naš skupni Zdravstveni dom Litija ostal avtonomen in ne satelit trboveljskega zdravstvenega doma, ter tudi to, da mi je minister za zdravstvo prisluhnil in smo imeli svojo vstopno COVID-19 točko in pridobili državno opremo. Začela se je sanacija ceste proti Ljubljani. Zelo sem si prizadeval za dvig povprečnin občinam, kar je tudi uspelo. Nova naša vlada nam je prisluhnila in šmarski občini dodelila preko 200 tisoč, litijski pa preko 500 tisoč evrov letno več. Prav tako sem se na prošnjo mnogih županov tudi osebno zavzel, da smo omogočili občinam nekaj večjo zadolžitev kot doslej, kar bo dobrodošlo za lastno udeležbo pri prijavi čim več projektov za pridobitev državnih in evropskih sredstev. Moje zavzemanje in stalno ponavljanje o nezmožnosti občin pri pridobivanju evropskega denarja za gradnjo in obnovo manjših, tudi vaških vodovodov in kanalizacije zaradi pogojev, ki so bili nesprejemljivi, smo sprejeli nov zakon o vodah, ki bo omogočal sofinanciranje teh manjših, a zame nadvse pomembnih projektov iz vodnega sklada RS, ki bo vsako leto imel za to na voljo 5 milijonov evrov. Da ne naštevam vsega, naj na koncu omenim še zakon, katerega predlagatelj sem bil in smo z njim omogočili gasilskim društvom ter gasilcem, policistom, reševalcem in drugim cenejše, lažje in hitrejše pridobivanje zahtevane kategorije za vožnjo vozil. Zavzemam se tudi za boljšo samooskrbo in čim boljše pogoje za lokalne pridelovalce hrane, male kmetije, čebelarje, bolj napredno

zadružništvo, zmanjšanje števila zveri, protitočno obrambo in previdnost pri cepljenju za modri jezik. Trudim se tudi, da vse kmetije, tudi tiste nekoč opustele in sedaj oživljene, dobijo elektriko. Prioriteta pa mi je bila tudi ustrezna hitra internetna povezava celotnega področja Slovenije. Nenazadnje imam željo, da se državna cesta čez Bogenšperk začne uporabljati za ves promet in se tako tudi razbremeni lokalna čez kostrevniško lupiniško dolino. Prioriteta mi je tudi urejanje in sanacije vodotokov in hudournikov, kar je država zelo zanemarjala, tudi na šmarskem področju. Zelo si želim, da mi uspe prizadevanje za odprtje dirkališča v Cerkljah na Dolenjskem na pomožnem letališkem objektu v lasti ministrstva za obrambo.

Za seboj imate zdaj že približno polovico mandata v državnem zboru. Lahko našim bralcem predstavite vaše delo v parlamentu?

Moje delo vaši bralci kar dobro spremljajo, kot opažam v pogovoru z njimi, in to me zelo veseli. Mislim, da doslej še noben poslanec, ki je bil izvoljen v naših krajih, ni bil tako intenzivno spremljan. Predvsem me pozitivno navdihuje, koliko mladih spremlja moje delo in aktivnosti v parlamentu. Sem član parlamentarnih odborov za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, infrastrukturo, okolje in prostor, za zadeve Evropske unije, sem pa tudi član in podpredsednik komisije za poslovnik. Sem tudi član kar nekaj skupin za prijateljstvo drugih držav. Redno se udeležujem vseh sej odborov in plenarnih zasedanj ter tudi redno razpravljam. Postavljam pisna in ustna poslanska vprašanja in dajem pobude ter predloge vladi. Vsak torek sem na seji poslanske skupine. Sprejemam goste in skupine v državnem zboru. Dolžnost je tudi redna udeležba na koalicijskih sestankih, kjer se srečujemo poslanci in vlada. Redno se udeležujem različnih posvetov v državnem svetu in na ministrstvih ter organih v sestavi vlade. Poleg dela v samem državnem zboru imam tudi poslanski pisarni v obeh občinah izvolitve, v katerih sem na voljo predvsem ob ponedeljkih po predhodni najavi. Ena od dolžnosti je tudi delo na terenu, in ne le v svojem volilnem okraju, ampak v celotni volilni enoti. Obiskujem župane, različne ustanove, udeležujem se različnih otvoritev in dogodkov, na katere sem vabljen. V kolikor pa mi dopušča čas, pa se udeležim tudi ostalih, ki se mi zdijo pomembni in je prav, da s svojo prisotnostjo počastim organizatorje. Med drugim sem tudi član delegacij za različne slavnostne obiske doma in v tujini. Redno se odzivam vabilom medijev za intervjuje, redno tudi objavljam v lokalnih medijih, sem pa s predstavitvami svojih aktivnosti aktiven tudi na družabnih omrežjih.

Vsaka služba, zlasti v politiki, za seboj potegne vrsto težav, tudi osebnih napadov. Ste jih bili morda deležni tudi vi in kako ste se odzvali nanje?

Na žalost se tudi to dogaja. Sicer je res zelo malo ljudi, ki na tak način izražajo svoje nestrinjanje ali drugačne poglede. Vsak tak napad me prizadene. Kajti ni mi vseeno, ko se poskušam res popolnoma razdati za ljudi in narediti najbolje. Predvsem poskušam s tako osebo vzpostaviti osebni dialog in poiskati rešitev. Dostikrat se izkaže, da je bil napad neupravičen. Da je bila oseba zavedena ali je nasedla nekim lažnim ali populističnim objavam in izjavam na družabnih omrežjih. Odzovem se tudi tako, da tako osebo povabim k aktivnemu sodelovanju v korist vseh, kajti vsak ima možnost, pa naj poskusi. Človek se pač z leti uči in kali, ampak če je srce premehko in duša čista, brez slabe vesti, te vsak tak napad zaboli. Prijatelji mi dostikrat rečejo, da naj se zavedam, da nikoli ne bom za vse dober in moram v zakup vzeti tudi razna spotikanja, neupravičene kritike itd. Predvsem bi rad in se trudim, da ni zamer zaradi politike in da se kljub vsemu razumemo ter spoštujemo in pogledamo drug drugega v oči ter pozdravimo.

Kljub delovanju na državni ravni ste reden gost prireditev v lokalnem okolju, na vas se obračajo tudi ustanove, društva in posamezniki. Kaj vam v novi vlogi pomeni sodelovanje z lokalno skupnostjo?

Zavedam se, da se moram odzvati. Za večino je poslanec spoštovana funkcija, ker se zavedajo, da poslanec ni imenovan, ampak je izvoljen. Od poslanca ustanove, društva in ljudje pričakujejo, da se odzove. In jaz se odzovem z velikim veseljem. Kajti aktivno sodelovanje z lokalno skupnostjo ti daje gorivo za kakovostno opravljanje poslanske funkcije. Mnogo je poslancev, ki po mojem prepričanju premalo sodelujejo z lokalno skupnostjo. Če nimaš kot poslanec stika z realnostjo, gledaš na vse skupaj precej drugače. Zato so potem temu (ne)primerne tudi razprave in odločanja. Skratka, jaz si ne predstavljam, kako bi opravljal svoje delo, če ne bi bil v stalnem tesnem stiku z lokalno skupnostjo in ljudmi s terena.

Imate morda željo uresničiti še kakšen načrt, od katerega bi imeli koristi občani Šmartnega pri Litiji?

Kot rečeno že v enem prejšnjih odgovorov, povzamem zelo strnjeno. Poleg Rakovnika tudi pomoč pri pridobivanju sredstev za nujno gradnjo novega vrtca v Šmartnem, razbremenitev lokalne ceste čez kostrevniško lupiniško lokalno cesto in vzpostavitev prometa po državni cesti čez Bogenšperk, pomoč pri ponovni vzpostavitvi športnega letališča v Zavrstniku, kamor bi se preselili tudi modelarji, pripeljati elektriko na vse nazaj oživljene kmetije brez elektrike, pospešeno urejanje vodotokov in hudournikov, dvig povprečnine tudi za drugo leto, morda še nekaj več, da bi občina pridobila blizu 300 tisoč evrov več, pomagati Javnemu zavodu Bogenšperk s prepoznavo države Bogenšperka za nacionalni pomen in s tem finančno pomoč, čim več razpisov za državno pomoč kmetom, v kratkem se jih bo zvrstilo kar nekaj, naj opomnim, da naj bodo kmetje in predvsem nosilci dodatnih dejavnosti in mladi prevzemniki pozorni.

Gospod Boris, hvala vam za prijeten klepet. V imenu uredništva Krajevnih novic vam želim obilo uspeha ter predvsem modrih in premišljenih odločitev.

Hvala vam za pozornost, vam in vašim bralcem želim vse dobro in predvsem zdravja.

Interventni proti korona ukrepi za okrevanje po epidemiji

V mesecu maju smo v Državnem zboru glavno skrb namenili interventnim ukrepom, ki jih pripravlja Vlada Republike Slovenije za pomoč ljudem in gospodarstvu, ter tudi zakonom, ki se navezujejo na interventne ukrepe.

SKRAJŠANI DELOVNI ČAS – POROŠTVO DRŽAVE ZA EU POMOČ

Obravnavali in potrdili smo predlog Zakona o poroštvu Republike Slovenije v Evropskem instrumentu za začasno podporo zmanjšanju tveganj za brezposelnost v izrednih razmerah (SURE) po izbruhu COVID-19 v višini 100 milijard za celotno EU. Za Slovenijo je namenjenih od pol do milijarde evrov. Namen je preprečiti nepopravljive posledice za delovanje države na način financiranja ukrepa skrajševanja delovnega časa za podporo prihodkov delavcev in pomoč podjetjem, da obdržijo zaposlene. Delodajalec bo lahko delavcu, ki ima sklenjeno pogodbo o zaposlitvi za polni delovni čas, v primeru začasne nemožnosti zagotavljanja dela iz poslovnih razlogov, začasno odredil delo s skrajšanim delovnim časom na način, da delodajalec delavcu zagotavlja delo vsaj za polovični delovni čas (od 20 do 35 ur na teden), v preostalem deležu do polnega delovnega časa pa delavca hkrati delno napotil na začasno čakanje na delo. Subvencioniranje s strani države bo odvisno od obsega skrajšanja delovnega časa, to bo od 112 do 448 evrov. Ukrep bo veljal predvidoma do konca leta.

NADOMESTILO PLAČE DELAVCEM NA ČAKANJU

Ta že uveljavljeni ukrep, ki je preprečil okrog 260.000 izgubljenih delovnih mest bo za vse panoge podaljšan zaenkrat do konca meseca junija. Prvič v zgodovini Slovenije so samozaposleni dobili pomoč mesečnega temeljnega dohodka v višini 700 evrov. Prvotno je bil ukrep sofinanciranja skrajšanega delovnega časa predviden za pomoč turizmu in gostinstvu, poslanci smo ga z našim amandmajem razširili na vse dejavnosti, še posebej zaradi velike krize v avtomobilski, gradbeni, prevozniški in drugih panogah. Ukrep bo mogoče kombinirati z ukrepom skrajšanega delovnega časa, kar smo spremenili poslanci z amandmajem in je bilo usklajeno s sindikati in zbornicami.

TURISTIČNI BONI – VAVČERJI ZA REŠEVANJE DOMAČEGA TURIZMA

Za izboljšanje gospodarskega položaja turizma in gostinstva smo poslanci potrdili namero vlade za pomoč turizmu v obliki bonov za

vse prebivalce Slovenije. Polnoletni prejmejo po 200 evrov, mlajši po 50 evrov. Bon bo mogoče vnovčiti do konca leta 2020 za koriščenje hotelov, počitniških domov, kmečkih turizmov, avtokampov itd. Ob tem je cilj tudi spodbuditi domačo potrošnjo z multiplikativnim učinkom potrošnje za druge storitve, ki jih bodo koristili gostje ob koriščenju bonov.

NEPOVRATNA SREDSTVA IN DRŽAVNE POMOČI PODJETJEM

Na podlagi programa finančnih spodbud bodo pomoči v obliki nepovratnih in povratnih sredstev deležna predvsem mikro, mala in srednja podjetja ter tudi velika, ki se soočajo z negativnimi posledicami epidemije. Finančne spodbude se bodo dodeljevale na podlagi vlog na javnih razpisih, pozivih ali postopkih z neposredno pogodbo v skladu z zakonom, ki ureja javne finance. Dodelijo se v obliki odstotka financiranja projekta, pavšala ali drugih poenostavljenih oblik stroškov.

ŠE NEKAJ OSTALIH DRUGIH POMEMBNIH UKREPOV

Dvig višine ocenjene vrednosti za javno naročanje gradenj za hitrejše plasiranje v gospodarstvo, ki bo posledično hitreje prišlo do novih naročil. Predlagana rešitev tudi omogoča občinam in njihovim ožjim delom, če so te samostojno odgovorne oziroma če samostojno prevzemajo pravice in obveznosti, da samostojno izvajajo naročila za svoje potrebe. Zagotovitev finančnih sredstev SID banki za namen financiranja gospodarskih subjektov na področju cestnih prevozov, pomoč izvajalcem javnih prevozov, ukrepi s področja kmetijstva, gozdarstva in prehrane, zvišanje subvencije plače za invalide, dvig dovoljenega zadolževanja občin predvsem zaradi lažje možnosti izvajanja projektov z lastno udeležbo pri prijavi na evropska in državna sredstva. Posebej bodo nagrajeni tudi pripadniki civilne zaščite in mnogi drugi ukrepi, ki so zgolj v korist ljudi in gospodarstva ne bank in različnih lobijev, kot je bila pogosta praksa doslej.

ODPRAVA OVIR ZA POMEMBNE INFRASTRUKTURNE PROJEKTE

Namen in cilj predloga zakona je zagotoviti učinkovit zagon investicijskega cikla države, občin in zasebnega sektorja s pospešitvijo investiranja države, občin in zasebnih podjetij ob koncu epidemije in preprečiti hujšo gospodarsko škodo na način, da se pospeši aktivnost gradbenega sektorja in ohranjajo delovna mesta na področju gradbeništva, prometa, dobaviteljskih verig in širšega storitvenega sektorja. Gre za investicije, ki so ključne za zagon gospodarstva po prenehanju epidemije COVID-19. Z zagonom investicij se bo povečala gospodarska rast v vseh sektorjih države, tako v gradbeništvu kot drugih panogah, kot so prodaja, opremljanje prostorov, posredovanje, trgovina itd. Cilji predloga zakona so v čim prejšnjem zagonu investicijskega cikla države, koordinirana in pospešena izvedba pomembnih investicij ter skrajšanje rokov in prednostna obravnava v primeru upravnih sporov zoper upravne akte, povezane z izvedbo pomembnih investicij. Ocenjuje se, da bi se investicijski cikel lahko močno okrepil in s tem zmanjšal oziroma omilil, če bi omogočili hitrejše pridobivanje ustreznih aktov, ki bi omogočali gradnjo oziroma posamezne investicije. Hiter in učinkovit postopek izdaje gradbenega dovoljenja oziroma konča-

nja postopkov, povezanih z umeščanjem v prostor, se zagotavlja tudi z določitvijo obravnavanja postopkov, povezanih z izvedbo pomembnih investicij tudi v sodnih postopkih. Učinkoviti in hitri upravni postopki morajo biti podprti tudi s strani sodne veje oblasti.

ZAKON O OHRANJANJU NARAVE

Zakon o ohranjanju narave je bilo nujno potrebno prilagoditi evropski zakonodaji. Ob tem pa je bilo potrebno najti soglasje okoljevarstva in ekonomskega interesa. To pomeni, da spoštujemo in podpiramo delovanje okoljevarstvenih nevladnih organizacij ter hkrati tudi gospodarski razvoj in napredek z izvajanjem infrastrukturnih projektov. Spremembe zakona vključujejo ureditev delovanja in sodelovanja okoljevarstvenih organizacij v postopkih pridobivanja gradbenih dovoljenj v skladu z Zakonom o nevladnih organizacijah in pravico države, da postavlja pravila ob hkratnem zagotavljanju znatnih sredstev za delovanje teh organizacij. To področje se bo uredilo po vzoru nekaterih evropskih držav, ki imajo to področje bolje urejeno in bodo tovrstna društva tako kot doslej še vedno obstajala in imela vse pravice kot doslej. Novo bo le nekaj manjših sprememb za bolj resno in kompetentno delovanje ter pristop. Za pridobitev statusa delovanja v javnem interesu bo potrebno vsaj 50 aktivnih članov s plačano članarino in udeležbo na občnem zboru, kar imajo že od nekdaj urejeno skorajda v vsakem društvu po vaseh. Naj poudarim, da je v Sloveniji mnogo naravovarstvenih in okoljskih organizacij, ki zavzeto in strokovno delujejo s ciljem ohranjanja narave, žal pa je med njimi tudi nekaj takih, ki so v različnih primerih iz drugačnih interesov, kot je varovanje narave oz. okolja, zgolj zavlačevali začetke pomembnih infrastrukturnih projektov. Nov bo tudi pogoj o številu zaposlenih, v kolikor gre za statusno obliko zavoda, in sicer najmanj dva zaposlena z najmanj 6. ravnjo strokovne izobrazbe in dve leti delovnih izkušenj s področja ohranjanja narave. V kolikor bo NVO organizirana v obliki ustanove, bo morala imeti najmanj 10.000 evrov premoženja. Za vse NVO, ki imajo z državo sklenjeno koncesijsko pogodbo za izvajanje trajnostnega gospodarjenja ali upravljanja z naravnimi viri in zavarovanimi območji, prej omenjenih pogojev za pridobitev statusa v javnem interesu ne bo potrebno izpolnjevati. Isto velja tudi za vse, ki opravljajo naloge zaščite, reševanja in pomoči oz. javne službe na podlagi odločitve pristojnega organa lokalne skupnosti ali državnega organa. Mednje sodijo ribiške in lovske družine, čebelarska zveza in društva, jamarska, gorska in podvodna reševalna služba. Zato so vsi umetno ustvarjeni strahovi o tako imenovani razprodaji narave in podobno, ki so se ustvarjali v javnosti s strani posameznikov, ki zgolj sami predstavljajo in vodijo določene NVO, popolnoma odveč in brez potrebe. Sam sem velik zagovornik ohranjanja narave in zdravega okolja od malih nog in tako delujem tudi v praksi, kar ljudje sami opazijo in so bili nekateri začudeni ob kritiziranju mene s strani sicer redkih posameznikov, zato delim mnenje večine, da spremembe ne posegajo v delovanje društev, ki bodo lahko delovala in aktivno sodelovala v postopkih kot doslej, vendar le s povečanim poudarkom zastopanja čim širšega javnega interesa ne zgolj tam, kjer bi bilo komu v interesu, kot npr. ni bilo skoraj nikogar od teh najbolj glasnih blizu pri ogrožanju pitne vode pri gradnji kanalizacije čez vodonosnike v Ljubljani in problematiki odlagališča Rakovnik. Večinsko je prepričanje, da je pomembno, da so vloge pri postopkih jasno razmejene in da je NVO-jem omogočena funkcija partnerja v oblikovanju strokovnih odločitev. Nenazadnje pa menim, da je še kako pomembno, da svojo vlogo v skladu s pravom EU in Slovenije ter v duhu dobrega gospodarja in skrbnika okolja ter narave poleg NVO-jev profesionalno opravijo tudi MOP, ARSO, Zavod za varstvo narave, sodišča in drugi, ki so visoko usposobljeni za to tematiko, in zaveza k spoštovanju najvišjih okoljskih in naravovarstvenih standardih.

ZAHVALA, POVABILO K SODELOVANJU

Glede na to, da se je Slovenija z novo vlado zelo resno lotila zajezitve epidemije, da smo ljudje spoštovali ukrepe, je Slovenija lahko prva v Evropi razglasila konec epidemije. Zato dovolite, da se vam, spoštovani, iskreno zahvalim. Življenje se počasi, a previdno vrača v stare tirnice. Vlada in poslanci se bomo sedaj po mnogih potrebnih kriznih interventnih ukrepih lotili zavez iz koalicijske pogodbe. Na prvem mestu so izboljšanje zdravstva, demografski sklad, dolgotrajna oskrba in debirokratizacija, torej poenostavitev in odprava administrativnih ovir. Intenzivno potekajo mnoge investicije in priprava podlag za nove. Vrstijo se tudi različni razpisi in pozivi za kmete in gospodarstvo. Zato jih velja redno spremljati in izkoristiti.

Spremljajte moje delo še naprej. Na koncu velja povabilo k sodelovanju in v kolikor komunikacija po telefonu ne zadostuje, vljudno vabljeni na srečanje v poslanski pisarni na občini Šmartno pri Litiji s predhodnim dogovorom.

Poslanec Boris Doblekar

Kliše klub

Avtorica članka: Manca Planinšek

KLIŠE

Pred časom je na Klišeju začela delovati tekaška skupina RUN4FUN. Virus jim je sicer onemogočil treninge zadnja dva meseca, a so sedaj zopet nazaj v pogonu. Namen tekaške skupine je predvsem medsebojna spodbuda, deljenje znanja in motivacijskih mislih ter seveda druženje.

V skupini so tekači začetniki, ki si želijo na zdrav način preživeti prosti čas. Čez nekaj časa bodo medse povabili tudi trenerja, ki se jim bo pridružil vsake toliko časa in z njimi izvedel strokovno podkovan trening. Njihov cilj je razbiti stereotip teka o težaški in za redke posameznike rezervirani športni aktivnosti in na zabaven način približati tek mladim v lokalni skupnosti. Prilagajajo se vsem kondicijskim nivojem in tečejo občasno v Litiji (trasa Litijskega teka), na Bogenšperku, v Jablanici ali pa po navdihu in tako raziskujejo okoliške kraje. Dobivajo se ob ponedeljkih, sredah in petkih, običajno okrog 19.00. Upoštevajo napotke NIJZ glede športnih aktivnostih na prostem. Če se jim želiš pridružiti, napiši zasebno sporočilo na Facebook ali na klub.klise@gmail.com. Udeležba, tudi strokovnih treningov, je brezplačna, prav tako bo za redne tekače sofinancirana udeležba katere od organiziranih tekaških prireditev, katere točno, pa je odvisno od dogovora. Projekt je deloma financiran s strani Občine Litija preko Razpisa za šport.
Na naši spletni strani sedaj lahko najdeš še več receptov za »študentske poslatice«, in sicer za: mehiško lazanjo, sendvič z omleto, jogurtove miške, jogurtovo testo za pico in jajčevce po italijansko. Ker se približuje izpitno obdobje, smo na klišeju zopet začeli ponujati možnost tiskanja gradiva. Datoteko nam lahko pošlješ na mail: klub.klise@gmail.com (sporoči nam: število strani/stran, črno-belo/barvno, obojestransko/enostransko). Lahko uredimo tudi vezavo. Ko bo gradivo pripravljeno, ti po e-mailu to sporočimo. Gradivo lahko prevzameš in plačaš račun vsako **sredo** od 16.00 do 18.00.
Bodimo odgovorni drug do drugega, upoštevajmo preventivne ukrepe, za informacije pa se obračajmo na relevantne strani.

Osnovna šola Šmartno

Faca meseca

Večina novic, ki smo jih prebrali ali slišali v zadnjem času, ni bila ravno pozitivnih. No, vse pa le ni tako črno. Učenka naše šole, Žana Primc, si je za svoje razmišljanje ob svetovnem dnevu otrok v medijih prislužila naziv »FACA MESECA«, ki ga podeljuje Časoris, otroški spletni časopis. O laskavem nazivu je Žana zapisala:
»Kot junior ambasadorka Unicefa sem bila povabljena, da z zapisom o otrocih in medijih obeležim svetovni dan otrok v medijih. Moj zapis je bil prvo nedeljo v mesecu marcu, ko obeležujemo omenjeni dan, objavljen na spletni strani Časorisa. To je spletni časopis, ki je v prvi vrsti namenjen prav otrokom, saj s koristnimi nasveti in preverjenimi novicami poskrbi za varne prve korake v svet medijev.
V Časorisu s svojimi zapisi in razmišljanji so-

delujejo tudi otroci, učitelji, strokovnjaki za različna področja ... Na koncu vsakega meseca komisija izbere otroka, ki si zasluži naziv »Faca meseca«, ker izstopa, ima poseben talent ali je navdih svojim sovrstnikom. Izredno sem se razveselila novice, da sem bila za svoje razmišljanje o vlogi medijev v življenju otrok nagrajena z laskavim nazivom »Faca meseca«. Veliko mi pomeni, da je komisija v meni prepoznala naštete vrline in da imam na ta način možnost izraziti svoje mnenje.«

Žana Primc, 9. b

Učenci OŠ Šmartno »od doma«

Kar nekaj tednov je minilo, ko nismo vstopali skozi šolska vrata. Naša življenja in življenja učencev OŠ Šmartno pri Litiji so se čez noč spremenila. Učenci so se učili »od doma«, ustvarjali »od doma«,

kuhali »od doma«, telovadili »od doma« in celo rojstne dneve praznovali »od doma«. Nekaj utrinkov naših učencev.

Učiteljca Eva Tomšič

Naravoslovni dan Moj odnos do Zemlje

V torek, 5. maja, smo v šoli v Šmartnem na daljavo izvedli naravoslovni dan z naslovom Moj odnos do zemlje. Obeležili smo dva svetovna dneva: svetovni dan Zemlje, ki je bil 22. aprila, in svetovni dan podnebnih sprememb, ki je bil 15. maja. Z naravoslovnim dnem smo želeli spodbuditi učence k odgovornemu obnašanju do našega edinega doma, ki ga imamo – Zemlje. Seveda smo ga, tako kot pouk, izvedli na daljavo.

In kako je potekal naravoslovni dan na daljavo? Učiteljici za biologijo sva najprej spodbudili učence k ogledu dveh filmov: Upanje, ki govori o Jane Goodall, borki za pravice živali in ohranitev planeta, ter Žejni svet, ki govori o pretirani rabi vode in negativnih učinkih na planet. Nato sva podali različne teme in napotke, kako izboljšati naš odnos do Zemlje (spodbudili k manjši uporabi vode, elektrike, plastične embalaže, odgovornemu nakupovanju v trgovini, gibanju na prostem brez uporabe fosilnih goriv …) ter predlagali nekaj dejavnosti, s katerimi bi se učenci bolj seznanili z naravo in živimi bitji, ki živijo z nami, ter prispevali k njihovi ohranitvi. Učenci so lahko izbirali med naslednjimi aktivnostmi: izdelava hotela za žuželke in ugotavljanje koristnosti žuželk na vrtu, sajenje vrtnin in izdelovanje kalilnika, izdelava gnezdilnice/hranilnice za ptice in spoznavanje ptic s pomočjo posnetkov ptičjih napevov; priprava gojilnice za dvoživke ali metulje ter opazovanje njihovega razvoja, ugotavljanje stopnje onesnaženosti zraka s pomočjo lišajev in vode s pomočjo ličink žuželk v njej, spoznavanje gozda s pomočjo slik dreves in zeli ter izdelava herbarija, priprava jedi iz rastlin, ki rastejo v naravi (čemaž, smrekovi vršički, šparglji), spoznavanje, kako delujejo človeška čutila … In poglejte, kaj vse so naredil! Učenci so bili res ustvarjalni!

Lea Štajer

Življenje v Domu Tisje v času epidemije

Avtorici članka: Renata Ozimek, dipl. del. terapevtka in Alenka Rozina, delovna inštruktorica

Življenje v tem posebnem, drugačnem obdobju, polnem sprememb nas je spodbudilo k spoštljivemu življenju. Nagovorilo nas je, da odpremo oči, opazujemo dogajanje okrog nas in si tako izpolnjujemo dnevnik hvaležnosti. Vedrina in umirjenost nam dajeta moč za naše ustvarjalno delo. S popolnim zaupanjem hitro sledimo notranjim spodbudam.

Uživamo v vsem, česar se lotimo, pomladne dni smo namenili ureditvi parka in cvetličnih gredic pred domom. Zasadili smo trajne rastline, ki nam ponazarjajo simbol življenja. Pogled nanj nam polepša dan.

Sodelovanje stanovalcev in zaposlenih v gospodinjski skupini na enoti Čebele je stalnica, ki jim bogati življenje v domu, jih združuje in razvedri.

Naša želja je, da nas svojci in prijatelji obiščejo, vendar z veliko previdnostjo in skrbjo za vse nas. Še vedno veljajo stroga pravila, ki jih je potrebno upoštevati. Predvsem skrbimo, da ni prisotno preveliko število obiskovalcev, da lahko poskrbimo za vse pogoje, ki jih moramo zagotavljati za varnost naših stanovalcev. Zato je potrebno obisk najaviti. Na obisk lahko prihajajo le zdrave osebe. Vedno sledi epidemiološko preverjanje (brez temperature v zadnjih 14 dneh in brez kontaktov z obolelimi s Covid-19), razkuževanje rok, merjenje telesne temperature, nošenje mask ves čas obiska. To je stalnica naših obiskov. Strpnost obiskovalcev, stanovalcev in zaposlenih ohranjamo z mislijo, da bo tudi »koronež« enkrat premagan.

Prvomajski dan je stanovalcem doma že tradicionalno polepšala godba na pihala iz Litije, za kar se jim iskreno zahvaljujemo. Prav tako tudi Glasbeni šoli Bučar in njihovim prijateljem. S svojim obiskom in nastopom so nas razveselili in presenetili.

Nekaj utrinkov iz življenja naših stanovalcev:

Po opravljenih jutranjih obveznostih, se sprehodim, obiščem vrt, se razveselim in malo vrtnarim. (gospa Tinca)

Monotonost dneva rešujem z ročnim delom in reševanjem križank. (gospa Mira)

Skrb za moje zdravje je moja prva misel. (gospod Andrej)

Čakam obiske in upam, da kmalu pridejo. (gospod Jože)

V domu se dobro počutim, rada grem ven. Privoščim si kavico in klepet. Vzdušje pa je sedaj drugačno. (gospa Marija)

Razvoj + inovativnost + skupnost + edukacija = RISE

Avtor članka: Ekipa Podjetniški RISE Šmartno Litija

V zadrugi Podjetniški RISE Šmartno Litija so ponovno odprta vrata za razvoj, inovativnost, skupnost in izobraževanje.

Zaradi korona situacije se je z zamikom končno pričela izvajati **SANDBOX akademija »Od ideje do produkta«**, ki jo v soorganizaciji izvajata Razvojni center Srca Slovenije in podjetniški RISE. Udeleženci bodo v desetih tednih predelali deset tem, katerih namen je posameznike opremiti z znanjem, ki ga lahko uporabijo pri razvoju svoje poslovne ideje vse do prvega produkta. Delavnice vodi **mag. Mateja Boldin Zevnik** in so za udeležence **brezplačne**. Še vedno lahko prijavite svojo **brezplačno udeležbo** na e-naslov mateja@rise.si in se udeležite preostalih delavnic.

Da je podjetniški utrip RISE-ja res živahen, priča tudi predavanje ustanoviteljice podjetja **Malinca, Nastje Kramer**. Predstavila je poslovno pot svoje spletne trgovine z zdravo prehrano in naravno kozmetiko. Izdelke podjetja Malinca lahko danes najdemo v vseh DM trgovinah po Sloveniji, za svojo spletno trgovino pa je bilo **podjetje Malinca že večkrat nagrajeno za trgovca leta v Sloveniji in na Hrvaškem**. Nastja Kramer je govorila o tem, kako danes razmišljati kot podjetnik. Izpostavila je sedem stvari, za katere je ugotovila, da so bile na njeni podjetniški poti ključne za uspeh: kako prepoznati in najti svoje ciljne stranke, kako lahko vzpostavimo komunikacijo s strankami preko družabnih omrežij in e-mail marketinga, zakaj sta tako zelo pomembna mreženje in dober tim …

V okviru RISE Laba so vam na voljo orodja za izdelavo unikatnih izdelkov! Lahko si izdelek natisnete s **3D tiskalnikom**, izrežete s **CNC laserjem** in ga nato sestavite, lahko pa izdelek izdolbete s **CNC rezkarjem**. Ideje za posamezno orodje lahko dobite na naši spletni strani rise.si/rise-lab/.

Izvedba SANDBOX Akademije, predavanje Nastje Kramer in uporaba orodij so brezplačni. Aktivnosti financira Razvojni center Srca Slovenije v okviru projekta P-Iris, sofinanciranega iz programa Interreg Europe.

Ponovno smo odprli prijave na različne jezikovne tečaje. V sodelovanju z **Jezikovnim mestom** vam ponujamo učenje tujih jezikov: **Nemščina** – splošna in poslovna, **Angleščina** – izpopolnjevalna poslovna, **Italijanščina** – splošna in poslovna, **Ruščina** – splošna in poslovna, **Francoščina** – splošna in za EU institucije in **Španščina** – splošna in poslovna. Tečaj se bo pričel izvajati, ko se bo za določen jezik prijavilo najmanj šest oseb. Več informacij na naši spletni strani rise.si/jezikovni-tecaji-v-litiji/.

Z zadrugo RISE gradimo lokalno skupnost z globalno podjetniško in inovativno naravnanostjo. V našem lokalnem okolju želimo **razviti enoten podjetniško-razvojni ekosistem**, ki bo nudil prostor in podporo za vsa mala in srednje velika podjetja, društva, ustanove, kmete, umetnike ter inovativne posameznike. Lokalna skupnost je bogata z znanjem ter izkušnjami z različnih področij. Zato želi RISE postati stičišče, kjer se bodo vsa ta področja **združila v ekosistem** in bomo lahko znanje delili in nadgradili. S tem gradimo vrednost tako za podjetnike, posameznike kot tudi za obe občini. Vsi, ki vas zanima sodelovanje z nami, si preberite, kakšne možnosti sodelovanja ponujamo, kakšne so prednosti in ugodnosti. Več o tem na rise.si/postani-clan/.

Želimo vam prijetne dneve, polne inovativnosti in zdravja!

OPIN platformo za digitalno participacijo mladih

RAZVOJNI CENTER SRCA SLOVENIJE
DEVELOPMENT CENTRE OF THE HEART OF SLOVENIA

Avtorica članka: Anita Molka, Razvojni center Srca Slovenije

Zveza prijateljev mladine Slovenije je 30. Otroški parlament zaradi trenutnih razmer tokrat preselila na splet, in sicer na spletno platformo za e-participacijo mladih OPIN.ME. Razvojni center Srca Slovenije sodeluje pri razvoju te platforme že od samega začetka, in sicer v okviru projekta EUth, ki se je že zaključil, sedaj pa se razvoj in nadgradnja platforme nadaljujeta v okviru projekta DIGY na Erasmus+ programu (http://www.razvoj.si/?lng=sl&t=projekti&id=2657).

Zveza prijateljev mladine Slovenije (v nadaljevanju ZPMS) je OPIN platformo pričela uporabljati že v letu 2017, ko je bila uspešna na razpisu, ki je bil objavljen v okviru projekta EUth »Orodja in nasveti za mobilno in digitalno participacijo mladih po vsej Evropi«. Organizacije, ki delujejo na področju mladih, so imele možnost prejeti sredstva za izvajanje projektov e-participacije. V Srcu Slovenije so platformo uporabljali **Klub litijskih in šmarskih študentov – KLIŠE, Mladinski center Litija**, Občina Kamnik, Mladinski klub STIK iz Lukovice, testiral pa jo je tudi AIA – mladinski center Mengeš. **OPIN platforma** se nadalje razvija v okviru projekta DIGY in je **brezplačna za uporabo** za vse evropske organizacije, ki delujejo na področju mladih ali pa jih želijo le aktivno vključiti v svoje projekte. ZPMS bi morala v začetku aprila s predstavniki otrok iz vse Slovenije zasedati na jubilejnem 30. nacionalnem Otroškem parlamentu v Državnem zboru RS. Otroški parlamenti® namreč pod okriljem ZPMS uspešno delujejo že od leta 1990. Zaradi trenutnih razmer je bil dogodek odpovedan, in ker je zveza želela ohraniti stik z otroki, mentorji in regijskimi koordinatorji ter si prizadevala, da bi kljub situaciji mladi izrazili svoje mnenje, jim je to omogočila s spletno platformo OPIN. Mladi, vključeni v Otroški parlament, so podali svoje mnenje o temi **Moja poklicna prihodnost**, ki so jo izbrali na lanskem otroškem parlamentu in vsebuje štiri podteme: *Moj poklic: skrbi, pričakovanja, znanja in veščine; Poti do mojega poklica; Poklici sedanjosti in poklici prihodnosti; Slovenija, Evropa, svet – pozitivno, negativno, zanimivo.*

S tem se ustvarjajo nove priložnosti za aktivno sodelovanje otrok in mladih, ki želijo, da njihovo mnenje šteje in da se sliši njihov glas. Prispevki v virtualni razpravi se bodo uporabili za oblikovanje zaključkov, vsi komentarji in predlogi pa bodo ob koncu razprave skrbno pregledani in zapisani v poročilo o Otroškem parlamentu.

Mladi lahko sodelujejo v razpravi tako, da obiščejo spletno platformo OPIN – https://opin.me/sl/ – ter opravijo registracijo preko Google računa ali Facebook profila. S prijavo jim je omogočeno izražanje mnenja ter odpiranje novih tem. ZPMS pri projektu medijsko podpirajo Časoris (online časopis za mlade), Izodrom (TV oddaja) in Hudo (Radio Prvi).

Mladinske organizacije in vse ostale, **ki potrebujete za izvedbo svojih projektov mnenje**, vabljene k brezplačni uporabi OPIN-a. Kontaktirajte Razvojni center Srca Slovenije po elektronski pošti na anita.molka@razvoj.si in v sodelovanju z razvijalcem platforme iz Nemčije vam bomo uredili dostop do vloge administratorja ter vam nudili pomoč pri tehnični izvedbi e-participativnega projekta. Pobudniki projektov ste vabljeni tudi, da se pridružite **OPIN skupnosti** preko povezave https://digy-project.eu/eparticipation-on-opin/community-join/, ki je odlična priložnost za medsebojno izmenjavo, soustvarjanje izboljšav platforme ter evropsko povezovanje.

Vsa pohvala Zvezi prijateljev mladine Slovenije, ki tako uspešno vodi svoj projekt na spletu ter se trudi motivirati mlade in spodbujati uporabo OPIN platforme. Motivacija in promocija sta vsekakor najtrši oreh, vendar, ko se mladi aktivirajo in so na koncu tudi slišani, so tudi rezultati.

Poslušajmo mlade, odlične ideje imajo!

Vir: Zveza prijateljev mladine Slovenije

29. NOP (foto: Rok Dolenc)

OPIN uporaba na računalniku

OPIN uporaba na telefonu

Šmartno

BUTIČNA TRGOVINA

IZBRANIH IZDELKOV

PV Design

zaščitne maske
copati s simpatičnimi motivi
živopisane drobižnice
prisrčni obeski za ključe
očarljive lasnice

Čebelarstvo Dremelj

med
cvetni prah
propolis
matični mleček
medeni liker

Keramika Barbara Dacar

motivi gradu Bogenšperk in cerkve sv. Martina na skodelicah, magnetih, milnikih, svečnihik, podstavkih

Nakit Sanja Gracej

želodki, ki se svetijo v temi
regratove lučke ujete v stekleno verižico
list ginka ali ozkolistnega javorja na verižici
lasnice iz hortenzij
uhančki iz marjetk.

JAVNI ZAVOD BOGENŠPERK

Staretov trg 25
1275 Šmartno pri Litiji
01 89 87 867
turizem@bogensperk.si

Vabljeni

Natočili smo prvi kozarec penine Wagensperg

Avtorica članka: Maja Istenič, Javni zavod Bogenšperk

V petek, 8. maja, ko se je na gradu Bogenšperk ponovno odprla Krčma na gradu, se je slavnostno odprla tudi prva steklenica penine Wagensperg. Hišna penina Wagensperg, ki jo ekskluzivno za Klet Bogenšperk polni Klet Brda, je kakovostno aromatično peneče vino, pridelano v Brdih iz skrbno izbranega grozdja rumenega muškata.

V Kleti Brda so prepričani, da se kakovost rodi v vinogradu. Na sončnih briških gričih klima združuje alpsko svežino z ene in sredozemsko z druge strani in daje vinu bogato aromo. Posebna zemlja – opoka – pa vinom daje mineralnost, ki je najbolj prepoznavna značilnost. Penina Wagensperg je sortno dišeča, ravno prav sladka in lahkotna. Okusita se breskev in marelica, ki se prepletata z živahnostjo mandarine. Postrežena na 6–8 °C je odličen spremljevalec sadnim slaščicam.

Penina Wagensperg je že druga pridobitev zbirke izdelkov blagovne znamke Wagensperg. V novembru smo namreč v grajski kleti odprli zorilnico mesnin, kjer se sušijo in zorijo prve grajske mesnine Wagen.

Prvo penino je slavnostno odprl župan Občine Šmartno pri Litiji, Rajko Meserko, skupaj z direktorjem Javnega zavoda Bogenšperk, Petrom Avbljem.

Penina je lahko tudi dober izgovor, da izkoristite sončne vikende in se odpravite na izlet do gradu, obiščete prenovljene muzejske zbirke, poskusite odlično penino, hišne sladice ali kakšne druge kulinarične kreacije. Penino bo mogoče dobiti v butični trgovini v TIC-u na Staretovem trgu, v recepciji gradu Bogenšperk in v Krčmi na gradu.

Bogenšperk skozi čas

Avtorica članka: Marta Kotar, Javni zavod Bogenšperk

V četrtek, 28. maja, smo na gradu Bogenšperk obeležili 379. obletnico rojstva znamenitega kranjskega polihistorja Janeza Vajkarda Valvasorja. V čast dogodku smo v veži v prvem nadstropju postavili novo stalno razstavo z naslovom Bogenšperk skozi čas. Razstava je posvečena vsem prelomnim dogodkom, ki so zaznamovali grad in njegove ugledne prebivalce. Avtor in kustos razstave je dr. Jernej Kotar, oblikovala pa sta jo Blaž in Simona Izlakar iz podjetja Kreatura, d. o. o. Vljudno vabljeni na ogled razstave!

Občina Šmartno pri Litiji
JAVNI ZAVOD BOGENŠPERK
Knjižnica Litija

Občina Šmartno pri Litiji, Javni zavod Bogenšperk in Knjižnica Litija

objavljajo

6. FOTOGRAFSKI NATEČAJ z naslovom

»STARE OBRTI in POKLICI«.

Spoštovani fotografi, fotografinje in ljubitelji fotografije;
vljudno vas vabimo k sodelovanju na občinskem fotografskem natečaju.

Cilj natečaja: izbor umetniških in kakovostnih fotografij, namenjenih promociji občine Šmartno pri Litiji.

Namen natečaja: pridobiti v fotografski objektiv ujeto zapuščino poklicev in obrtnih dejavnosti, ki so zaznamovale polpreteklo zgodovino in pustile svoj pečat v izdelkih, arhitekturi, na stavbah, orodjih in pripomočkih.
Mnogi poklici in dejavnosti so izginili, nekateri sobivajo z novimi, modernejšimi načini, tretji pa vztrajajo pri svoji izvorni obliki – vsi pa predstavljajo vez z našo tehnično dediščino.
Z naslovom natečaja želimo opomniti na bogato tehnično dediščino prednikov, njihove spretnosti, znanja in način življenja. To lahko ponazorite s fotografijami ohranjenih predmetov, orodij, izdelkov obrtnikov in mojstrov oziroma del, ki so jih ljudje opravili – lahko pa tudi s fotografiranjem samega procesa ustvarjanja (če to še poteka).
Primeri: čevljarstvo, kamnoseštvo, tesarstvo, vezenje, čebelarstvo, peka kruha, vleka lesa, mizarstvo, usnjarstvo, kovaštvo, sodarstvo, krojaštvo/šiviljstvo, kolarstvo, itd.
Fotografija dokumentira in tudi ponazori, da katera od teh obrti, spretnosti še živi oz. se opravlja danes.
Fotografije morajo biti krajevno vezane na občino Šmartno pri Litiji.
Natečaj bo potekal med 1. aprilom in 15. oktobrom 2020.

1. **RAZPISNI POGOJI**

Na fotografskem natečaju lahko sodelujejo amaterski in profesionalni fotografi avtorskih fotografij (v nadaljevanju: avtorji) razen članov komisije tega natečaja.
Fotografija ne sme biti starejša od dveh let.

2. **PRIJAVA NA NATEČAJ**

Avtor lahko sodeluje z **največ tremi (3) fotografijami** v barvni ali črno-beli tehniki.
Velikost digitalne oblike fotografije naj ustreza velikosti fotografije formata A3 in visoke resolucije. Na poslane fotografije ni dovoljeno dodajati podpisa ali kakršnegakoli znaka (logotipa) avtorja niti datuma posnetka fotografije. Obdelava fotografij z računalniškimi programi za delo s fotografijami ni dovoljena, z izjemo manjših korekcij barv, nivojev, osvetlitev in kontrastov. Obdelava nikakor ne sme vplivati na vsebino fotografije.
Vsaka prijava na fotografski natečaj mora vsebovati polne podatke o avtorju. Vsi podatki o avtorju in fotografiji naj bodo zapisani na **Prijavnici na fotografski natečaj**. Fotografij, ki ne bodo opremljene z zgoraj navedenimi podatki, komisija ne bo ocenjevala. K vsaki fotografiji je potrebno pripisati kraj, kjer je bila posneta, naslov in kratek opis fotografije.
Organizatorji razpisa se obvezujejo, da bodo pridobljeni osebni podatki o sodelujočih uporabljeni in obdelovani zgolj za potrebe izvedbe razpisa.
Sodelujoči na fotografskem natečaju se s prijavo obveže, da je avtor fotografije oz. da ima zanjo avtorske pravice in da fotografija še ni bila nikjer objavljena ter da ima dovoljenje objavljati posnetek morebitnih oseb na sliki.
S prijavo na natečaj vsak sodelujoči sprejema pravila in pogoje sodelovanja na fotografskem natečaju.
Fotografije pošljite skupaj s prijavnico v digitalni obliki v formatu .jpg ali .jpeg na CD/DVD na naslov
Javni zavod Bogenšperk, Staretov trg 25, 1275 Šmartno pri Litiji, s pripisom »Za fotografski natečaj«, ali po elektronski pošti na naslov rezervacije@bogensperk.si.

3. **IZBOR FOTOGRAFIJ**

Med vsemi prispelimi fotografijami bo tričlanska strokovna komisija, ki jo bodo določili organizatorji natečaja, izbrala fotografije, ki bodo predstavljene na razstavi v krajevni knjižnici Šmartno **v novembru 2020**.
Komisija ne bo obravnavala prispelih del, ki ne bodo ustrezala razpisnim pogojem.
Komisija bo pri ocenjevanju prispelih del upoštevala ustvarjalno in kritično stališče, tehnično dovršenost, izpovednost in izvirnost del ter estetska merila in skladnosti fotografskih motivov z razpisano temo. Vse odločitve komisije so dokončne in nepreklicne.

4. **ROK ZA ODDAJO FOTOGRAFIJ**

Rok za oddajo je 15. oktober 2020.

5. **NAGRADE PO IZBORU KOMISIJE**

Komisija bo podelila nagrade za najboljše fotografije prvim trem najbolje ocenjenim fotografijam: 1. nagrada – 200 EUR, 2. nagrada – 140 EUR in 3. nagrada – 60 EUR. Vrednost nagrade je predstavljena v neto znesku.

Davčne obveznosti
Organizator bo za nagrade, katerih vrednost presega 42 EUR, plačal akontacijo dohodnine. V ta namen je nagrajenec dolžan pred prejetjem nagrade izpolniti in podpisati pisno izjavo, s katero nagrajenec soglaša, da za prejeto nagrado organizator plača akontacijo dohodnine, znesek nagrade pa se prejemniku šteje v davčno osnovo. Morebitna doplačila dohodnine v skladu z letno dohodninsko odločbo gredo v breme nagrajenca.

Nagrajenci bodo nagrade lahko prevzeli na uradni razglasitvi nagrajenih fotografij (razstava). Pri osebnem prevzemu lahko nagrajenec nagrado prevzame ob predložitvi osebne izkaznice in obvesti-

la o nagradi. Prevzem nagrade je možen do konca decembra 2020. Po poteku omenjenega datuma se nagrade ne podeli, nagrajenec pa izgubi pravico zahtevati nagrado.
Ostali udeleženci natečaja prejmejo priznanje.
Prispele fotografije ostanejo shranjene pri organizatorju, ki jih uporablja za promocijo občine z navedbo avtorstva.

6. DODATNE INFORMACIJE
Razpis natečaja in prijavnica sta dostopna na spletnih straneh Knjižnice Litije, Javnega zavoda Bogenšperk in Občine Šmartno.
Za dodatna vprašanja in informacije o natečaju smo dosegljivi prek kontaktov:
Tanja Dolar, rezervacije@bogensperk.si, (01) 898 78 67,
Sonja Perme, sonja.perme@gmail.com, 041 258 237.

7. MLADI FOTOGRAFI
Še posebej si želimo, da bi se natečaja udeležili osnovnošolci/dijaki (do 18. leta), saj je za fotografijo mladega avtorja predvidena posebna nagrada (družinski ogled gradu, knjižna nagrada …) V primeru mladoletnosti je potrebno ob prijavi priložiti soglasje staršev ali zakonitega skrbnika. Mladoletna oseba lahko nagrado prevzame le ob pisni privolitvi staršev ali skrbnika.
Tema fotografskega natečaja in razpisni pogoji veljajo kot za odrasle FOTOGRAFE.

Vljudno vabljeni k sodelovanju!

Knjižnica pred poletjem

Na pragu poletja spet lahko obiskujete knjižnice in si sami izbirate gradivo. Poskrbeli smo za varnostne ukrepe, tako da izposojene knjige sprejemamo ločeno, jih temeljito očistimo in razkužimo, preden jih znova vložimo v police.

Želimo pa opozoriti, da še ni mogoče uporabljati čitalnice in računalnikov, si izposojati igrač, z otroki pregledovati oz. se igrati s knjigami ter se v knjižnici zadrževati dalj časa (študij, branje).
Pregledane knjige, ki si jih ne boste izposodili, boste v knjižnici pustili na označenih mestih, da jih bomo očistili.
Zaradi vaše varnosti prosimo, da v knjižnico vstopate z masko, si razkužujete roke in upoštevate varnostno razdaljo z uporabniki in zaposlenimi.
Ostajamo odprti po poletnem delovnem času – julij in avgust:

	Litija	Šmartno
Ponedeljek:	12.00–19.00	12.00–19.00
Torek:	7.30–14.30	7.30–14.30
Sreda:	7.30–14.30	zaprto
Četrtek:	12.00–19.00	12.00–19.00
Petek:	7.30–14.30	7.30–19.00

Vsem obiskovalcem se zahvaljujemo za razumevanje in strpnost, ki ste ju pokazali v času karantene in v trenutnem obdobju, ko skupaj iščemo najboljše možnosti za vrnitev v normalen način življenja, v katerem naj imajo knjige in branje pomembno mesto.
Knjižne novosti redno kupujemo, zato vas vabimo, da si poletne dni zapolnite tudi z branjem.

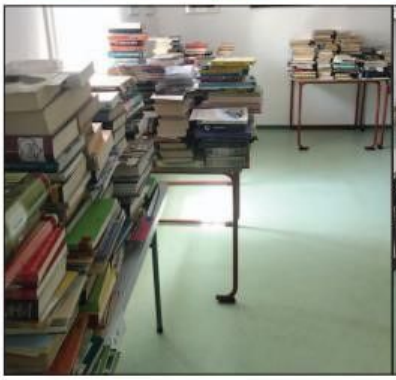
Andreja Štuhec

Kaj je prinesel/odnesel čas karantene?

Ohromljeno javno življenje je vplivalo na številne dejavnosti in ljudi. Knjižnica Litija je v času zaprtosti prenovila zbirko knjig za bralno značko osnovnošolcev, izločali smo poškodovano in neaktualno gradivo, čistili knjige in prostore ipd. Seveda pa smo se odpovedali prireditvam in druženju.
Bralna značka za osnovnošolce se zaključuje skladno s šolskim letom, je torej podaljšana. V letošnjem letu zaradi različnih okoliščin (organizacija, finance, časovni zamiki) bralcem ne bomo podarjali bralnih majic. Učencem bodo v šolah izročili priznanja, za Cici Bralno značko pa jih bomo natisnili v knjižnici. Poletavce, poletne bralce pa v knjižnicah čakajo zloženke, kamor bodo vpisovali prebrane knjige v poletnih mesecih. Vseslovenski projekt, ki ga koordinira Mestna knjižnica Ljubljana, letos praznuje 10. obletnico.
Pozornost smo namenili tudi raziskovanju preteklosti in zanimivih zgodb: na portalu Kamra je izšla nova zgodba o jadralnem letalcu **Milanu Borišku**, nastala je ob 100. obletnici njegovega rojstva v aprilu. Objavili smo tudi zgodbo Po šmarskih stopinjah dr. Slavka Gruma, ki nam predstavi veliko zanimivosti o dramatiku in novelistu Grumu, ki bodo izšle tudi v knjigah Ide Dolšek in Stanke Sirk. V spletnem biografskem leksikonu Obrazi srca Slovenije pa smo letos objavili tri nove zapise, pripravljamo četrtega, aktualizirali smo tudi že objavljene zapise.
Vljudno vas vabimo k sodelovanju pri zapisu **furmanskih zgodb s področja Litije in Šmartnega**. Če imate spomine ali drugačne vire, se nam oglasite prek telefona ali elektronske pošte knjiznica.litija@gmail.com in dogovorili se bomo za sodelovanje; lahko pa jih zapišete tudi sami. S skupnimi močmi lahko ohranimo spomin na zgodbe in osebe naše preteklosti. O obliki njihove predstavitve se bomo dogovorili v jesenskem oziroma zimskem času.
Čeprav se življenje vrača **v ustaljene tirnice, pa letos nismo pripravili Tačkovega festivala** – to pa ne pomeni, da smo pozabili na simpatičnega kosmatinca in Naceta Simončiča, lutkarja, ki mu je dal dušo. V sodelovanju z ZKMŠ Litija oz. enoto Kulturnega centra Litija s pomočjo spleta (Facebook profili in spletne strani) obujamo spomine na minula festivalska doživetja: kulturne dogodke, otroški vrvež, likovno ustvarjalnost in velike Tačkove kosmate objeme. Nace Simončič je bil rojen 8. 6. 1918 v Litiji; vsako leto obeležimo njegovo ustvarjalnost, predanost umetnosti in radovednosti – tudi v letu 2020 je bilo tako …

Aleksandra Mavretič

Spodbujamo ženske v poklicih znanosti, tehnologije, inženiringa in matematike

Avtorica članka: Sandra Katić, vodja neformalnega izobraževanja na IC Geoss, d. o. o.

Uganka razkriva globino neenakopravnosti spolov: oče in sin sta soudeležena v avtomobilski nesreči, v kateri umre oče. Reševalci sina hitro odpeljejo v bolnišnico; ravno preden bo šel le-ta pod nož, se zasliši glas: *»Ne morem operirati – ta fant je moj sin!«* Kdo je kirurg?

Če ste uganili, da je kirurg fantov drugi oče ali pa da je bil fant posvojen – ste del večine. Zelo majhno število oseb je namreč v raziskavi, ki sta jo izvedli Mikaela Wapman in Deborah Belle, o kateri sem zasledila članek na spletni strani Bostonske univerze, pravilno ugotovilo, da gre za – mamo.

Znanstvena, tehnološka, inženirska in matematična (STEM) delovna sila je ključnega pomena za evropsko inovativnost, zmogljivost in globalno konkurenčnost. Kljub temu so ženske na delovnih mestih STEM močno premalo zastopane in enak trend je videti na področju pridobivanja formalne izobrazbe v teh poklicih, čeprav le-to področje predstavlja skoraj polovico delovne sile Evropske unije. To kaže na neizkoriščeno priložnost za razširitev zaposlovanja v STEM poklicih v Evropi.

Med STEM zaposlitvami se je ženska zastopanost s časom spreminjala. V računalništvu in matematiki (v največjih dveh od štirih komponent STEM) se je zastopanost žensk zmanjšala za 3 odstotne točke od leta 2000. Inženirji so druga največja poklicna skupina v STEM, vendar je le približno eden od sedmih inženirjev ženskega spola. Za moške obstaja večja verjetnost, da bodo zaposleni v poklicih STEM, ne glede na predhodno pridobljeno izobrazbo.

Izobraževalni center Geoss sodeluje v novem evropskem projektu FeSTEM, ki se izvaja v okviru programa Erasmus+. V projektu sodeluje pet partnerjev iz petih evropskih držav (Ciper, Italija, Grčija, Španija, Slovenija). Projekt FeSTEM naslavlja opolnomočenje žensk v znanosti, tehnologiji, inženiringu in matematiki – tako imenovanih področjih STEM.

Glavna cilja projekta sta spodbujanje inovativnega pedagoškega pristopa in uporabe inovativnih metodologij, ki bodo študentom in študentkam visokega šolstva omogočili uporabo tako tradicionalnih kot predvsem računalniško bogatih orodij za ustvarjanje skupnih eksponatov, ki bodo služili kot mentorski modeli za spodbujanje deklet in žensk, da ostanejo aktivne na področjih STEM.

Novost našega pristopa se kaže v načrtovanih dejavnostih, saj nameravamo skozi tradicionalne in digitalne medije visokošolskim študentom in študentkam predstaviti uspešne ženske vzornice v STEM-u in tako spodbuditi mreženje z namenom, da ženske v STEM vzpostavijo sistem mentorske podpore.

Izdelava pomembnih, deljivih eksponatov temelji na predpostavki, da se študentke s tem, ko prevzamejo vlogo znanstvenic, v aktivnosti vključujejo bolj ustvarjalno, praktično in strastno. Tovrstno prizadevanje spodbudi njihovo motivacijo, da ostanejo aktivne na področju STEM, saj pogosto izgubijo zagon zaradi zunanjih ciljev in pričakovanj glede izobraževalnega procesa in delovnega mesta.

V ospredje so, kot ciljna skupina projekta FeSTEM, postavljene predvsem ženske, ki se bodisi izobražujejo bodisi poučujejo na področjih, povezanih s STEM poklici v visokem šolstvu.

Projekt FeSTEM se bo uveljavil z ustanovitvijo t. i. STEM MAKER timov v vseh partnerskih državah. STEM MAKER time bodo sestavljali predavatelji in predavateljice, ki učijo predmete, povezane s STEM, in visoko motivirani študenti in študentke STEM področij, ki bodo pri projektu sodelovali v vseh njegovih fazah.

STEM MAKER timi bodo vključeni v pilotne aktivnosti projekta in v ocenjevanje rezultatov projekta (učnih orodij, razstav, dejavnosti in delavnic), nato pa bodo v širši meri sami uporabljali tisto, kar so se naučili na delavnicah in prireditvah. Projekt bo na koncu zgradil aktivno mrežo žensk v STEM (tako mlajših kot starejših), ki bodo delovale kot dinamično mentorsko vozlišče za spodbujanje deklet in žensk, da ostanejo aktivne v STEM poklicih in na STEM področjih.

Načrtujemo, da bodo kot glavni rezultati projekta nastali: metodologija poučevanja glede na razsežnost spolov, osredotočena na vključevanje študentov in študentk visokega šolstva v izdelavo skupnih eksponatov in spodbujanje vprašanj enakosti spolov; odprto spletno orodje za izdelavo deljivih razstavnih predmetov, ki upoštevajo razsežnost spolov, viri za visokošolske predavatelje v obliki praktičnih primerov, ki bodo služili za ponazoritev, kako deljivi eksponati lahko delujejo kot mentorski konstrukti za ženske v programu STEM, nastala bo zbirka praktičnih primerov za spodbujanje predavateljev k sodelovanju na mentorski platformi projekta FeSTEM na naslovu: https://festemproject.eu/.

FeSTEM
Sofinancira program Evropske unije Erasmus+

Rezultati projekta bodo koristili visokošolskim predavateljem in predavateljicam, študentom in študentkam, mentorjem, ravnateljem, podjetnikom, tehnikom in raziskovalcem. Natančneje, pričakujemo, da bodo rezultati projekta koristili tistim, ki jih zanima ozaveščanje in upoštevanje enakosti spolov v visokošolskih ustanovah in obogatitev visokošolskega študija na STEM področjih z upoštevanjem razsežnosti spolov.

Področja znanosti, tehnologije, inženirstva in matematike (STEM) so v središču najrazličnejših delovnih mest in poklicev, ki so zadolženi za reševanje kompleksnih problemov današnjega sveta in med drugim vključujejo razvijalce programske opreme, računalniške programerje, električne, strojne in druge inženirje.

STEM delovna sila je ključnega pomena za inovativno zmogljivost EU in globalno konkurenčnost. Kljub temu, kot smo omenili že zgoraj, so ženske na delovnih mestih STEM in v izobraževalnih programih STEM močno premalo zastopane. Zakaj je ta premajhna zastopanost žensk pomembna? Raziskave kažejo, da raznolike ekipe strokovnjakov delujejo bolje, saj posamezniki različnih spolov, nacionalnosti in iz različnih okolij ponujajo različne perspektive, ki lahko vodijo do inovativnih rešitev.

Ženskega pogleda ni mogoče ignorirati na področjih, ki oblikujejo prihodnost, saj le-te pomembno prispevajo k razpravam v STEM in zagotovo njihovi pogledi in pristopi zagotavljajo bolj vključujočo družbo.

Ker so ženske manjšina v poklicih STEM, pogosto nerade nadaljujejo kariero na področju, ki mu primanjkuje ženskih mentoric, sodelavk in vrstnic, s pomočjo katerih bi sicer lahko vzpostavile podporni sistem in občutek povezanosti. Razlogi za relativno majhno število žensk na področjih STEM so različni. Te je mogoče široko razvrstiti v družbene in psihološke. Pojasnila pa niso nujno omejena samo na eno od teh kategorij. Pod družbene razloge spadajo diskriminacija, stereotipi, fenomen efekta črne ovce, sindrom čebele matice, pomanjkanje

mentorstva, pomanjkanje podpore, nadlegovanje, pomankanje vzornic, poklicna segregacija, verjetno bi jih še lahko našteli. Med psihološke razloge pa pomankanje osebnega interesa, pomankanje samozavesti, strah pred stereotipi, strah pred retoriko o prirojenih veščinah, neenakopraven položaj v prevladujočem moškem kolektivu itd.
Med strategije za doseganje večje vključenosti žensk v študije in poklice s področja STEM spada tudi spodbujanje širše izpostavljenosti uspešnim ženskim vzornicam, kar spodbujamo tudi v projektu FeSTEM. Projekt spodbuja dekleta in ženske, da zavrnejo stereotip, da sta matematična in naravoslovna poklicna pot v moški domeni.
V okviru projekta trenutno poteka analiza stanja v partnerskih državah – pregled izzivov in pričakovanj žensk na področjih STEM. Analiza obsega tako raziskavo obstoječe literature kot tudi izvedbo osebnih intervjujev in spletnih anket. K sodelovanju v intervjujih in v spletni anketi, ki jo najdete na povezavi https://www.1ka.si/a/263113, vabimo vse zainteresirane visokošolske predavatelje, učitelje, študente ter podjetnike in strokovnjake s področja znanosti, tehnologije, inženiringa in matematike, da z nami delijo svoje izkušnje.
Vse, ki bi z nami želeli sodelovati ves čas trajanja projekta, zlasti v smislu pregleda in evalvacije projektnih rezultatov (izdelanih gradiv, orodij, metodologij ipd.), pa vabimo, da postanete člani naše nacionalne ekipe deležnikov, t. i. STEM MAKER tima. Vaše sodelovanje, ki bo obsegalo skupaj okvirno 10 ur, bomo nagradili z uradnim certifikatom projekta in objavo vašega CV ali biografije na uradni spletni strani projekta.
Prosimo, da nas za sodelovanje kontaktirate preko maila projekti@ic-geoss.si ali telefona 031 759 355. Veseli bomo vašega mnenja in sodelovanja! Za več informacij o projektu obiščite FB-stran https://www.facebook.com/festemeuproject/ ali spremljajte novosti projekta na Twitterju @festemeuproject.

Izobraževalni center Geoss vabi v program Socialna aktivacija

Avtorica članka: Tjaša Kozlevčar, IC Geoss

Čas brezposelnosti je za večino negotov čas. Soočimo se z izgubo prihodkov, poruši se nam dnevna rutina, naši socialni stiki so navadno omejeni. Program Socialna aktivacija je ustvarjen prav z namenom, da brezposelne osebe obdobje brezposelnosti čim lažje premostijo in ta čas izkoristijo za osebnostno rast, ustvarjanje novih socialnih stikov in nadgradnjo funkcionalnih, socialnih in delovnih veščin. Program, ki ga izvaja Izobraževalni center Geoss na svojem sedežu v Litiji, sofinancirata Republika Slovenija in Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada.

Gre za polletni program, v okviru katerega se udeleženci pod vodstvom sodelavcev programa seznanijo s temami, kot so določanje ciljev, priprava na zaposlitveni razgovor, pisanje življenjepisa, delo v skupini – timsko delo, obvladovanje stresa, poslovni bonton, komunikacija, ohranjanje zdravja na delovnem mestu in krepitev odnosov. Spoznavajo tudi delo z računalnikom (delo v programih Word, Excel, Power Point), krepijo ročne spretnosti (delavnice risanja, izdelava ročnih izdelkov …) in se povezujejo z lokalno skupnostjo, velik del programa pa obsega tudi spoznavanje delovnega procesa pri izbranih delodajalcih na način učenja skozi delo, kar je še poseben doprinos programa.
Udeleženci se prvi mesec programa srečujejo trikrat tedensko na IC Geoss po 4 ure na dan (spoznavanje v skupini), naslednje 4 mesece poteka spoznavanje trga dela in procesa dela (udeleženci trikrat tedensko po 6 ur na dan spoznavajo delovni proces pri delodajalcih in se dvakrat tedensko po 6 ur srečujejo na IC Geoss), zadnji mesec pa se udeleženci ponovno srečujejo trikrat tedensko po 4 ure na dan na IC Geoss (določanje ciljev in zaposlitvenih priložnosti za prihodnost).
Kaj vam vključenost v program prinese? V programu boste pridobili nova znanja, veščine in poznanstva, spoznavali boste delovne procese in delodajalce v lokalnem okolju in širše, ki imajo potrebo po novih kadrih, ter pridobili nove delovne kompetence, predvsem pa boste aktivno vplivali na svojo osebnostno rast in potek poklicne prihodnosti.
Z vključenostjo v program ste upravičeni tudi do denarne nagrade, ki znaša 0,80 € za vsako uro prisotnosti, povrnitve stroškov za prevoz in povrnitve stroškov za prehrano 3,70 €/dan, če ste dnevno prisotni najmanj 4 ure.
IC Geoss vabi vse zainteresirane, ki bi se pridružili novi skupini Socialne aktivacije, da pokličejo na 031 759 355 ali pišejo na e-pošto info@ic-geoss.si. Sodelavci programa vam bodo z veseljem odgovorili na vaša vprašanja in vam svetovali glede vključitve v program.

Tinktura iz gloga (*Crataegus*)

Avtor članka: Janez Javorski

Tinktura iz gloga krepi srce in uravnava srčni utrip. Prav tako pomaga pri starostnih poškodbah in vnetju srčne mišice, pri poapnenju žil in pri nervoznih srčnih motnjah. Izboljšuje stanje t. i. menedžerske bolezni z vsemi svojimi motnjami v delovanju srca.

Tinktura iz gloga na splošno umirja živčni sistem, zmanjšuje stres in izboljša spanje.
Že stara ljudstva, od starih Grkov do domorodcev v Ameriki, so poznala zdravilne učinke gloga pri srčnih obolenjih in so ga uporabljala kot napitek za krepitev srca. Sodobno rabo gloga v zdravilne namene je spodbudil irski zdravnik D. Green iz Ennisa, ki je bil zelo uspešen pri zdravljenju srčnih obolenj. Skrbno je varoval sestavo svojega zdravilnega zvarka in šele po njegovi smrti, konec 19. stoletja, se je izkazalo, da je bil skrivnostni napitek tinktura iz glogovih jagod.
Neenakomerno bitje srca občutimo kot nerazložljiv občutek strahu, zadihanost, potenje in bolečino pri srcu. Pomaga tinktura iz gloga Janeza Javorskega. Pri večjih težavah so priporočljivi kisovi obkladki in pitje mrzle vode.

OSLABELOST SRCA

Srce je najbolj delovna mišica človeškega telesa. Deluje neprekinjeno vse dni našega življenja. Prečrpa velikanske količine krvi (10 litrov na minuto), ki jo, obogateno z

energijo in kisikom, potiska v vsak del organizma in s tem omogoča normalno delovanje vseh organov. Znaki oslabelosti srčne mišice so bolečine v prsih, hitra zadihanost, utrujenost in nenadne slabosti. Srce najbolj okrepi uživanje gloga, ki izboljša črpalno moč, ureja utrip, uravnava pritisk in prekrvitev ter rahlo pomirja.
Potrebno je redno odvajanje vode. S tem, ko telo redno izloča tekočino, se zmanjšuje pritisk na srce. Za urejanje odvajanja vode je treba uživati hrano, ki je bogata s kalijem (uravnava delovanje natrija): banane, orešči, neoluščeni riž, krompir, zelje, stročnice, večina sadja itd.
Kot pri drugih boleznih so tudi pri obolenju

srca izredno pomembna čustva. Poškodujejo ga pretirana, zlasti negativna čustva (zavist, škodoželjnost itd.).
Tinktura iz gloga, ki je nabran na Javorski energijski in učni poti, je naraven, ročno izdelan izdelek iz EKO kmetije Pr Nejc.
Kdor želi srcu dobro, uporablja tinkturo iz gloga Janeza Javorskega.

Pogovor z mladim prevzemnikom kmetije Pr' Ropet Domnom Virantom

Avtorica članka: Saša Ceglar Vidmar

Ob zaključevanju projekta sodelovanja lokalnih akcijskih skupin Odprta vrata kmetij, v katerem sodeluje tudi LAS Srce Slovenije, smo se pogovarjali z mladim prevzemnikom kmetije Pr' Ropet, Domnom Virantom, ki je z nami delil svoje dosedanje izkušnje sodelovanja v tem projektu.

Prosim, kratko opišite vašo kmetijo (kje se nahaja, od kdaj deluje, s čim se ukvarja, morebitne specifike, sodelovanje družinski članov …)
Kmetija Pr' Ropet se nahaja v Volčjem Potoku, v bližini Arboretuma Volčji Potok. Kmetijo sem prevzel leta 2015 in se takrat resneje začel ukvarjati s kmetijstvom, prej je bila nekaj časa v mirovanju. Leta 2016 sem sodeloval na razpisu za mlade prevzemnike, takrat sem se tudi uradno zaposlil na kmetiji, na kateri imamo trenutno eno delovno mesto, pomagajo pa mi tudi moje dekle in, kolikor zmorejo, starši. Skupaj imamo 10 ha obdelovalnih zemljišč, od tega 4 ha v lasti, ostalo v najemu. Smo tipična mešana kmetija, glavne so tri panoge: pridelava jagod, prireja senenega kozjega mleka ter reja kokoši nesnic talne in proste reje, poleg tega imamo še nekaj govedoreje, prašičjereje, poljedelstva, pretežno za lastne potrebe (pšenica, koruza, ječmen …). Registriranih imamo tudi več dopolnilnih dejavnosti: predelava sadja in zelenjave, organizacija tečajev, delavnic, svetovanje s področja kmetijstva, tematski park, ježo živali, v načrtu je predelava senenega mleka v mlečne izdelke.
Prosim, opišite, kakšne programe ste razvili v okviru projekta sodelovanja Odprta vrata kmetij kot sodelujoči podizvajalec LAS Srce Slovenije?
Glede projekta Odprta vrata kmetij se mi zdi zelo pohvalno, da so lokalne akcijske skupine projekt prijavile. Kot diplomiranemu geografu mi pedagoško znanje pri tem projektu zelo koristi. Pripravil sem programe za različne ciljne skupine – vrtce in osnovne šole, za katere je za vsako triado program prilagojen starosti učencev. Prav tako sem pripravil dodaten program za dijake kmetijske in ekonomske smeri in program za širšo javnost, pa tudi mentorski program za kmete, ki bi se želeli ukvarjati z neko dejavnostjo, tu gre za osebno svetovanje ena na ena. Upam, da bodo kmetje prepoznali prednost tega programa, saj imam na enem mestu zbrano strokovno znanje in izkušnje začetnika. Kot začetnik imaš na ta način nekoga, na kogar se lahko obrneš, ki te opozori, na kaj moraš biti pozoren oziroma česa ne smeš storiti, kar bi v preteklosti koristilo tudi meni, če bi imel to na voljo.
Kakšne so vaše izkušnje oziroma vtisi z razvitimi programi, kakšen je bil dosedanji interes obiskovalcev/skupin, ali bi kaj spremenili?
Zaenkrat je bilo teh skupin premalo, da bi lahko rekli, ali je kaj za spremeniti. Interes bi lahko bil večji, predvsem s strani vrtcev, ki imajo načeloma zelo odprt kurikulum in bi se lahko teh delavnic udeležili v večjem številu. Do sedaj je bila večina udeležencev z območja Kamnika, prav bi bilo, da bi zraven pristopili tudi iz drugih občin LAS. Povabljeni so bili sicer vsi vrtci in šole z območja LAS. V aprilu jim bom ponovno poslal povabilo na delavnice na temo pridelave jagod. Otroci so iskreni, so pokazali voljo pri sajenju sadik jagod, menim, da gre za znanje na dolgi rok, saj bodo znali hrano bolj ceniti in jo mogoče sami pridelovati. Ti programi so odlična priložnost tudi za naravoslovne dneve osnovnih šol, npr. ko gredo v Arboretum Volčji Potok, se lahko obisk dopolni še z obiskom kmetije in ostalih lokacij v bližini, npr. Tunjic.
Kakšni so vaši načrti v zvezi z razvitimi programi v bodoče, po zaključku projekta? Kaj načrtujete sicer v prihodnje na vaši kmetiji/v vaši dejavnosti?
Vsekakor upam, da bomo s temi programi nadaljevali, da bodo živeli naprej. V novi perspektivi bi lahko mogoče razširili paleto panog tudi v smeri prenosa znanj in izkušenj o pridelavi in uporabi hrane, saj hrane ne znamo več uporabiti, npr. kako pripraviti določeno živilo. Na tem področju bomo morali vsi skupaj še veliko delati, upam, da bo LAS prepoznal ta potencial za kak nov skupen projekt. Kar se tiče same kmetije, imam cilj, da se na njej ustvari še eno delovno mesto in da ne bomo delali zgolj za preživetje, ampak da bi imela kapital oziroma doprinos tudi za investicije.

PROGRAM RAZVOJA PODEŽELJA
Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja: Evropa investira v podeželje
LAS Lokalna akcijska skupina loškega pogorja
LAS s Cilji
LAS SRCE SLOVENIJE v Srcu Slovenije
LAS GORENJSKA KOŠARICA

Iz dela RKS OZ Litija

Pomoč iz sklada evropske skupnosti najbolj ogroženim

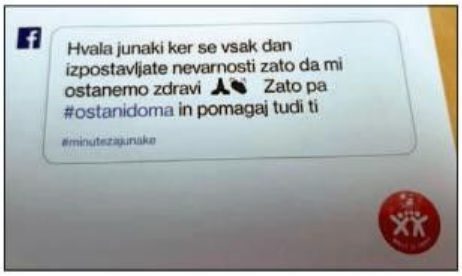
Prejeli smo prvo distribucijo hrane, preko 17 ton, iz Sklada za evropsko pomoč najbolj ogroženim. Pomoč so v mesecu aprilu prostovoljci krajevnih organizacij Rdečega križa razdelili socialno šibkim na njihovem območju. Na predlog CSD Litija pa smo najbolj potrebnim pomoči razdeljevali hrano na način, ki ga zahtevajo nova pravila zaščite ljudi zaradi epidemije covid-19. S tem načinom bomo nadaljevali tudi v mesecu maju in juniju.

Donacija Mercatorja za prostovoljce Rdečega križa

Prejeli smo obvestilo o donaciji za prostovoljce Rdečega križa Slovenije:

Ko je težko, je treba stopiti skupaj, in to v Mercatorju vemo. Zato tudi mi stojimo ob strani tistim, ki najbolj potrebujejo pomoč, in tistim, ki so zdaj v prvih vrstah v boju proti

epidemiji. Rdečemu križu in Slovenski karitas je Mercator doniral 30 ton živil in higienskih potrebščin. Brez vas pa pomoč ne bi prišla v prave roke, brez vašega požrtvovalnega in prostovoljnega dela ne bi bilo humanitarnosti, kot jo poznamo. Zato vam v sodelovanju s priznanimi proizvajalci, partnerji projekta Moje znamke, v gesto zahvale pošiljamo paket z malico in nekaj pozornostmi. Z mislijo »Minute za junake« je Mercator tudi zdravstvenemu osebju na COVID-19 točkah po Sloveniji ves mesec dostavljal malice, prav tako smo malice dostavili pripadnikom Civilne zaščite v najbolj izpostavljenih mestih, to je Šmarje pri Jelšah, v Metliko in Ljutomer, na željo pripadnikov Civilne zaščite Postojna pa smo malice poslali tudi tamkajšnjemu Domu upokojencev. V Mercatorju smo se zahvalili tudi našim zaposlenim v trgovinah in logistiki, saj so tudi oni pomemben dejavnik preskrbe prebivalstva. Tako smo dosegli več kot 13.000 plemenitih ljudi, posameznic in posameznikov, ki jim želimo reči: hvala!

V RKS Območnem združenju Litija se Mercatorju za to prijazno gesto najlepše zahvaljujemo.

RKS OZ Litija

Teden Rdečega križa

Z 8. majem, svetovnim dnevom Rdečega križa, se v Sloveniji pričenja Teden Rdečega križa, ki vsako leto poteka od 8. do 15. maja. V tem času se vsem poštnim pošiljkam ter vozovnicam javnega potniškega prometa dodajo doplačilne znamke in vozovnice v vrednosti 0,17 €. Vsa zbrana sredstva v Rdečem križu Slovenije namenijo izvajanju humanitarne dejavnosti na nacionalni in lokalnih ravneh.

Med lanskoletnim Tednom Rdečega križa se je s prodajo doplačilnih znamk in nalepk zbralo 690.822,23 evra, ki jih je RKS namenil za izvedbo razvojnih projektov RKS na nacionalni ravni, izvedbo XIII. državnega preverjanja znanja osnovnošolskih ekip prve pomoči, izvedbo dobrodelne akcije »Drobtinica« ob svetovnem dnevu hrane, izvajanju aktivnosti območnih združenj RKS za pomoč učencem in dijakom pri nakupu šolskih potrebščin ob novem šolskem letu, za materialno in finančno pomoč posameznikom, družinam in skupinam prebivalcev, za kritje logističnih stroškov, povezanih z izvajanjem pomoči, za usposabljanje prostovoljk in prostovoljcev, izvedbo drugih socialno-humanitarnih programov ter aktivnosti na področju promocije RKS in delovanja RKS-OZ.

Ob Tednu Rdečega križa sta se predsednica RKS mag. Vesna Mikuž in generalna sekretarka RKS Cvetka Tomin v poslanici zahvalili vsem prostovoljkam, prostovoljcem, zaposlenim, donatorjem in podpornikom Rdečega križa Slovenije za pogum, predanost in dosežke ter dodali: *»Rdeči križ Slovenije igra pomembno vlogo pri odzivanju na nujne primere in trajajoče, nenehno spreminjajoče se razmere glede pandemije koronavirusa (COVID-19) niso izjema. Vsaka, tudi najbogatejša, družba potrebuje prostovoljce in humanitarne organizacije, ki jih povezujejo, saj smo prav mi, sodržavljani, sosedje in naključni mimoidoči nepogrešljivi, ko je potrebno pomagati nekomu med nami. Vsem sporočamo, da nas potrebujete, in vas vabimo, da nam pomagate, da bomo mi lahko pomagali vam. V Tednu Rdečega križa Slovenije želimo v svoje vrste pritegniti nove prostovoljce, nove krvodajalce in nove donatorje.«*

Med Tednom Rdečega križa bomo nadaljevali z aktivnostmi nadzora širjenja obolenja covid-19 in pomagali ljudem, ki zaradi najrazličnejših stisk potrebujejo našo pomoč. Teden Rdečega križa pa je odlična priložnost, da vsi skupaj poglobljeno razmislimo, kaj pomenijo načela našega gibanja: humanost, nepristranskost, nevtralnost, neodvisnost, prostovoljnost, enotnost, univerzalnost.

V Tednu Rdečega križa so vsako leto potekale različne aktivnosti. Prostovoljci krajevnih organizacij Rdečega križa so obiskovali starejše, organizirali srečanja starejših in krvodajalcev, zdravstvena predavanja, v šolah so potekali sprejemi najmlajših v mlade člane Rdečega križa. Letos se večina teh dejavnosti zaradi epidemije koronavirusa in ukrepi za njeno zajezitev žal ne bo mogla izvesti. V kolikor potrebujete pomoč, se še vedno lahko obrnete na naše prostovoljce, ki vam bodo z veseljem pomagali, na večja druženja in obiske pa bo potrebno še počakati, saj je zdravje nas vseh najpomembnejše.

RKS Območno združenje Litija

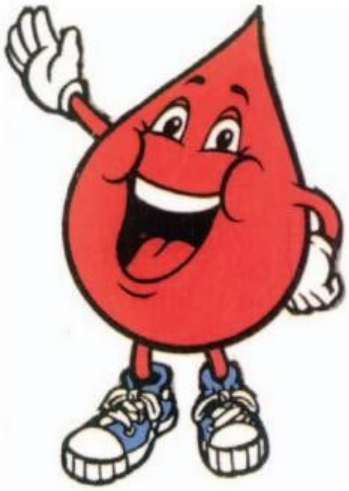

Krvodajalstvo

Avtor članka: RKS OZ Litija

RKS OZ Litija kot javno pooblastilo poleg ostalih opravlja naslednjo nalogo – izvaja akcije za pridobivanje krvodajalcev in organizira krvodajalske akcije.

Druga letošnja redna krvodajalska akcija je bila 10. 6. 2020 v Osnovni šoli Gradec v Litiji.
Zaradi zaščite krvodajalcev in zaposlenih ter preprečevanja možnih prenosov bolezni je sama organizacija krvodajalske akcije potekala drugače kot običajno.
RKS Območno združenje Litija se vsem krvodajalcem zahvaljuje za udeležbo in darovano kri, Osnovni šoli Gradec pa za sodelovanje pri uspešno izvedeni krvodajalski akciji.

Zakaj je dobro biti član Obrtno-podjetniške zbornice Slovenije?

OBMOČNA OBRTNO-PODJETNIŠKA ZBORNICA LITIJA

Avtorica članka: Rosana Škulj

Mnenja o tem so seveda različna, zagotovo pa velja: član, ki se zaveda vsega, kar zbornica kot učinkovit varuh pravic in interesov obrtnikov in podjetnikov izbori zanj v obliki ugodnejših zakonskih obveznosti, in ki uporabi vsaj nekaj od tega, kar mu zbornica ponuja v obliki svojih storitev, je svojo članarino dobro naložil.

1. **Zato, ker smo zbornica malih in smo njihov glas.** Obrtno-podjetniško zbornico smo pred štiridesetimi leti ustanovili obrtniki sami, ker nismo hoteli biti skupaj z velikimi v državni zbornici.
2. **Zato, ker dobro poznamo probleme in interese obrtnikov in malih podjetij ter jih uspešno zastopamo pred vlado oziroma državo.** S povezovanjem v svoji zbornici, po »branžah« v strokovne sekcije, mali postanemo glasni, močni in vplivni.
3. **Zato, ker smo blizu članov.**
4. **Zato, ker smo za člane še vedno najboljši »servis« in se posvetimo prav vsakemu izmed njih.**
5. **Zato, ker skrbimo, da so člani dobro informirani.** Vsak mesec člani dobijo revijo Obrtnik s prilogo Obrtnikov svetovalec ter obvestila območne obrtno-podjetniške zbornice, prosto lahko dostopajo do naših spletnih strani z več tisoč aktualnimi informacijami.
6. **Zato, ker članstvo v OZS poleg vsega naštetega prinaša tudi vrsto drugih ugodnosti.**

Član Obrtno-podjetniške zbornice Slovenije je lahko vsaka fizična ali pravna oseba, ki opravlja obrtno dejavnost ali domačo in umetnostno obrt oziroma katerokoli drugo pridobitno ali nepridobitno dejavnost.

V letošnjem letu so se včlanile naslednje podjetnice, podjetniki oziroma firme:

- MIRELI TRANSPORT IN POSREDNIŠTVO, MIRKO TOMAŽIČ, S. P.
- C. A. G. E. CONTINUOUS ANTI-GRAVITY EXPERIENCE, CELOSTNA GIBALNA DEJAVNOST, NEJC MEDVED, S. P.
- GRADBENE STORITVE, ALEN VIDERGAR, S. P.
- ZIDOGRAD, STANE SMREKAR, S. P.
- AS GRM, STORITVE IN TRGOVINA, D. O. O.
- RORC LINE DRUŽBA ZA GRADBENIŠTVO, D. O. O.
- INSTALACIJE ČOPAR, MIHA ČOPAR, S. P.
- LESOKRAS, PRODAJA PLASTIKE, D. O. O.
- JESIHOVA DRUŽBA, STORITVE IN INŽENIRING, D. O. O.
- PRODAJA SADJA IN ZELENJAVE, NEXHAT KAVAJA, S. P.

Uredništvo Krajevnih novic čestita vsem bralkam in bralcem časopisa ob dnevu državnosti in vam želi prijetne in razigrane poletne počitnice.

Naslednja številka bo izšla julija 2020, rok za oddajo prispevkov in oglasov pa je 28. 6. 2020.

Gorska maša v Preski

Avtor članka: Uroš Pušnik

Na vrhu Preske, kjer se je v nedeljo, 17. maja, veter poigraval med krošnjami dreves, smo se pri kapelici v zelo lepem številu zbrali verni domačini in farani šmarske župnije pri tako imenovani gorski sv. maši.

Vsako leto v mesecu maju prosijo verni krajani za blagoslov vinogradov, sadovnjakov in polj. »Jaz sem trta, vi mladike«, so Jezusove besede, na katere nas je opomnil domači župnik g. Marko Mohor Stegnar in poudaril, da se v kmetijstvu vidi, da ni vse odvisno samo od dela človeških rok, temveč tudi od blagoslova od zgoraj. Imejmo zaupanje v delovanje sv. Duha, bodimo še naprej povezani v molitvi in zaupajmo v božjo previdnost.
Ob koncu je župnik Marko podelil še blagoslov nad vinogradi, sadovnjaki in polji za dobro letino.

Maša za mir in domovino s kresom na Jančah

Avtor članka: OO SLS Šmartno pri Litiji

Na kresni večer, 23. junija, bo tudi letos potekala tradicionalna maša za mir in domovino s kresovanjem na Jančah, ki jo je že leta 1991 za praznovanje osamosvojitve slovenske države prvič pripravila **Slovenska ljudska stranka**. Mašo v cerkvi sv. Nikolaja na Jančah, ki se bo pričela **ob 19.00**, bo daroval prvi slovenski vojaški vikar, sedanji župnik iz Police pri Grosuplju, msgr. dr. Jože Plut. Po maši bo sledilo druženje pri planinskem domu na Jančah, kjer se bomo spomnili tudi 30-letnice prve demokratične slovenske vlade.

Ob prazniku dneva državnosti vam iskreno čestitamo. Želimo vam ponosno in lepo praznovanje.

SLS
Slovenska ljudska stranka

Na podlagi 13. in 10. člena Odloka o ustanovitvi Javnega zavoda Bogenšperk (Ul. RS št. 69/17) objavljam sklep o

DOLOČITVI CEN OGLASNEGA PROSTORA TER POGOJE OGLAŠEVANJA V OBČINSKEM GLASILU KRAJEVNE NOVICE

1. Cenik oglasnega prostora:

Vrsta	Cena *
• notranja stran – cela stran	260,01 €
• notranja stran – polovica strani	150,00 €
• notranja stran – četrtina strani	80,00 €
• notranja stran – osmina strani	50,00 €
• zahvala	36,00 €
• predstavitveni članek	*

*Javni zavod Bogenšperk ni zavezanec za DDV.

* Predstavitveni članek v obsegu do polovice tipkane strani je brezplačen, v kolikor pa je daljši od predpisanega, pa njegova cena znaša 50% oglasnega prostora.

2. Oblikovanje oglasa:
• krajevne novice objavljajo oglase izključno v barvnem tisku,
• oglas na ovitku časopisa ni mogoč,
• oglas poslan za objavo mora biti oblikovan in v skladu z zgoraj predpisanimi dimenzijami in sledečimi tehničnimi zahtevami: format pdf ali jpg, besedilo naj bo v krivuljah, fotografije pa visokoresolucijske (najmanj 300dpi),
• oglas je potrebno oddati izključno v elektronski obliki na e-poštni naslov uredništva (krajevnenovice@bogensperk.si) do roka, ki je predviden za oddajo pisnih prispevkov (datum objavljen v tekoči številki).

3. Zahvale:
• objave zahval so izključno v črno-belem tisku,
• obseg besedila mora biti primeren za objavo,
• priložena fotografija mora biti primerna in v visoki resoluciji (najmanj 300dpi).

4. Letna naročnina: 16,00 EUR
Cena posamezne številke: 2,00 EUR

5. Uredniška politika:
• za resničnost objavljenih podatkov v oglasih in promocijskih sporočilih odgovarja naročnik oglasa,
• uredništvo si pridržuje pravico do zavrnitve oglasa za objavo, v kolikor ta ni v skladu s Slovenskim oglaševalskim kodeksom,
• v kolikor se naročnik oglasa ne odloči za objavo, mora naročilo oglasa preklicati najpozneje na dan roka za oddajo prispevkov.

Ta cenik stopi v veljavo 1.1.2018.
Soglasje k cenam je 15.1.2018 podal svet Javnega zavoda Bogenšperk.

Občinsko glasilo Krajevne novice na spletu

https://smartno-litija.si/mediji/krajevne-novice/

Krajevne novice - maj (letnik 5, št. 5)

Krajevne novice - april 2020 (letnik 5, št. 2)

Krajevne novice - februar 2020 (letnik 5, št. 1)

Krajevne novice - september 2019 (letnik 4, št. 6)

Krajevne novice - julij 2019 (letnik 4, št. 5)

Krajevne novice - junij 2019 (letnik 4, št. 4)

Krajevne novice - maj 2019 (letnik 4, št. 3)

Krajevne novice - april 2019 (letnik 4, št. 2)

Krajevne novice - februar 2019 (letnik 4, št. 1)

Krajevne novice december 2018 (letnik 3, št. 8)

Krajevne novice, november 2018 (letnik 3, št. 7)

Krajevne novice oktober 2018 (letnik 3, št.6)

Krajevne novice september 2018 (Letnik 3, št. 5)

Krajevne novice junij 2018 (letnik 3, št. 4)

Krajevne novice maj 2018 (Letnik 3, št. 3)

Kogar imaš rad,
nikoli ne umre!
Le daleč, daleč je . . .

ZAHVALA

FRANC POTISEK

(7. 3. 1938–26. 4. 2020)
iz Cerovice.

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za izrečeno sožalje, darovano cvetje in sveče.
Hvala vsem, ki ste ga imeli radi in ga boste ohranili v lepem spominu.

Žalujoči: vsi njegovi

ZAHVALA

MARIJA DREMELJ, ROJ. KOTAR,

6. 5. 1946–4. 4. 2020,
iz Dragovška.

Zahvaljujemo se sorodnikom, prijateljem in znancem za izrečeno sožalje.
Najlepša hvala g. župniku Acu in pogrebnikoma za opravljen pogrebni obred ter trobentaču.

Žalujoči: vsi njeni

Ni smrt tisto, kar nas loči,
in življenje ni, kar druži nas.
So vezi močnejše,
brez pomena zanje so razdalje, kraj in čas.

ZAHVALA

Zapustila nas je mami, babi in omi

TRAUTE NOGRAŠEK,

2. 11. 1926–9. 5. 2020.

Ob njenem slovesu se zahvaljujemo vsem za pomoč v težkih trenutkih in spremstvo na njeni zadnji poti.

Vsi njeni

O prvi omembi Šmartnega pri Litiji v zgodovinskih virih

Avtor članka: dr. Jernej Kotar

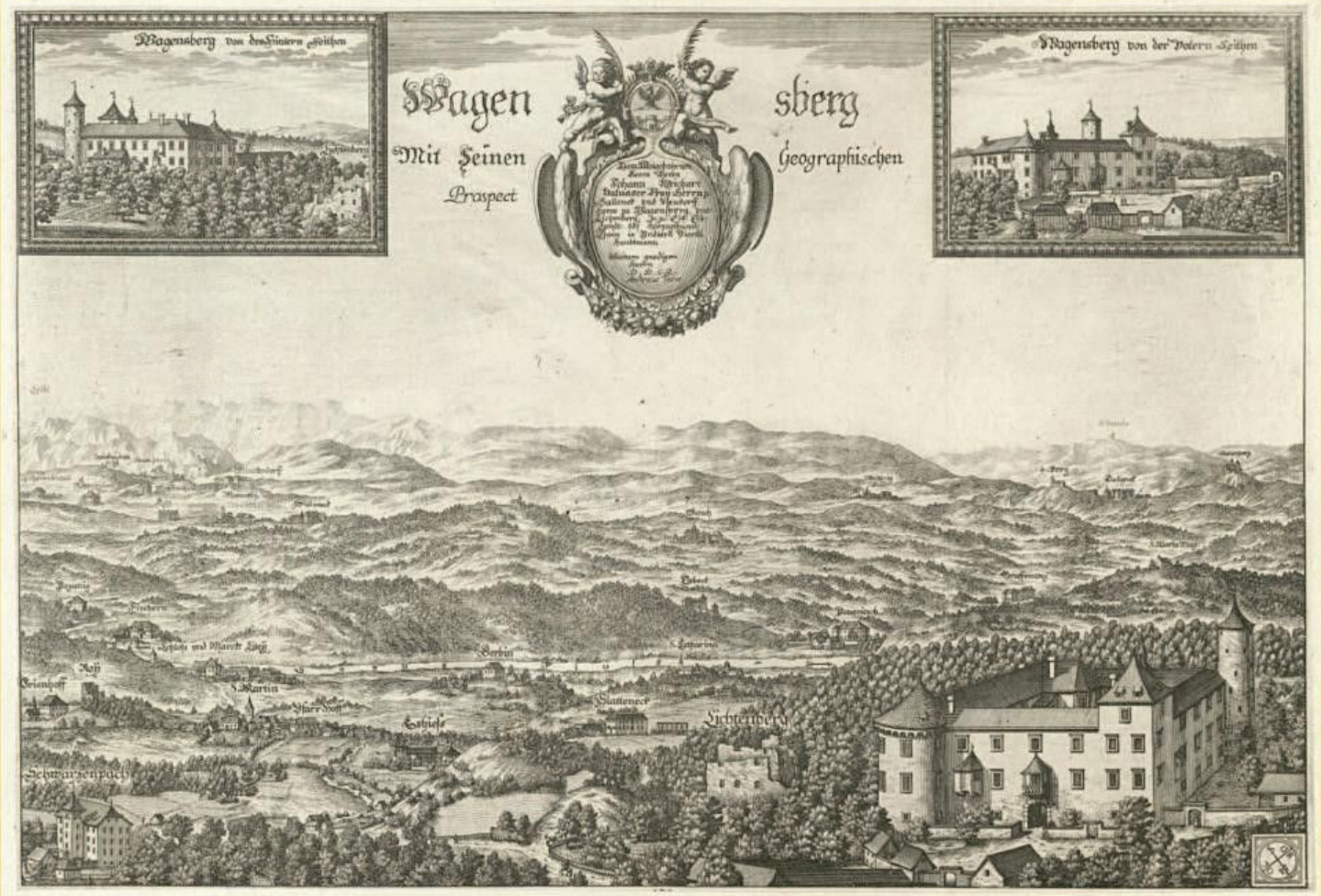
Domoznanska literatura prvo omembo Šmartnega pri Litiji postavlja v davno leto 1135, zato smo leta 2015, sicer zelo skromno in skoraj neopazno, obeležili 880 let obstoja našega kraja v pisnih virih. Obletnica se tudi meni takrat ni zdela vprašljiva, čeprav so se mi v glavi porajali določeni dvomi.

S starejšo zgodovino krajev naše občine se doslej še nihče ni resno ukvarjal, zato njeno razumevanje bolj kot na dejstvih temelji na razlagah ljubiteljskih raziskovalcev preteklosti. Zgodovinska znanost ves čas napreduje, saj se odkrivajo novi viri, stari pa so podvrženi ponovni obravnavi. Nastanek nekega kraja je le zelo redko mogoče časovno točno določiti, zato se pogosto zatekamo k navajanju prve znane omembe, vendar je ta sama po sebi zavajujoča.

Kmalu po obeležitvi domnevne 880. obletnice Šmartnega pri Litiji sem se odločil njene okoliščine podrobneje raziskati. Že podatek v obstoječi literaturi, da je omemba iz leta 1135 povezana s samostanom v Stični, je bil dovolj za resen dvom v njeno resničnost, saj je bila stiška cisterca ustanovljena šele leta 1136. Iskanje domnevne listine je hitro pokazalo, da ta ne obstaja in da je podatek napačen.

Ugotovitev je odprla novo vprašanje, in sicer, kdaj se torej Šmartno prvič pojavi v pisnih virih. Ravno v času raziskave je izšla Historična topografija Kranjske (do leta 1500), v kateri so zbrane najstarejše omembe krajev na nekdanjem Kranjskem. Po tu zbranih podatkih naj bi bilo Šmartno prvič izpričano šele leta 1363, torej več kot dve stoletji pozneje, kot se je mislilo do nedavnega.

Do novih spoznanj je prišlo lani, ko sem pri proučevanju rodbine Apfaltrer v zapuščinskem inventarju enega od njenih članov naletel na nadvse zanimiv podatek. V dvorcu Grmače so namreč še leta 1568 hranili listino iz leta 1345, katere vsebina je znana samo iz kratkega povzetka. Gre za kupoprodajno pogodbo, s katero je vdova Elizabeta iz Migolice prodala štiri kmetije s pripadajočimi desetinami v kraju »Laß« (verjetno Gradiške ali Jablaniške Laze) šmarskemu vikarju Gebhardu. To je za zdaj najstarejša znana omemba Šmartnega v pisnih virih, vendar je iz vsebine danes izgubljene listine jasno, da je tedaj že stala cerkev sv. Martina, ki je imela svojega vikarja in je bila podružnica župnije Šentvid pri Stični. Z drugimi besedami: kraj je precej starejši od prvega pojava v zgodovinskih dokumentih.

Najstarejša upodobitev Šmartnega pri Litiji je na Valvasorjevi grafiki Wagensperg mit seinen geographischen Prospect, objavljeni leta 1689 v Slavi vojvodine Kranjske.